...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

45-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

№ 197 (11795)

1968 оной августын 22, четверг

сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

ТАСС-ай МЭДҮҮЛГЭ

...ха дүү чехословак арадта яаралтай туһаламжа үзүүлхые, тэрэ тоо... зэбсэгтэ хүсэнүүдээрээ туһалхые ...а Чехословакиин Социалис Рес...ын партийна ба гүрэнэй ажал ...шад Советскэ Союзда, бусад ...э гүрэнүүдтэ хандаһан байна ...мэдүүлхые ТАСС түлөөлэгдөө. ...лизмда харша гадаадын хү...тэй үгэсэһэн контрреволю...нно этэгээдүүдэй зүгһөө Чехосло...дахи социалис байгуулалтада, ...туцяар тогтоогдоһон гүрэн ту... аюулай тохёолдуулагдаһан дээ... ингэжэ хандаһан байна.

...ословакидахи, мүн тэрэ тойрон...йлэ хэрэгүүд тушаа һанал бодолоо ...дүү социалис оронуудай хүтэлбэрилэгшэд, тэрэ тоодо Чехословакиин хүтэлбэрилэгшэд, нэгэнтэ бэшэ зүбшэн хэлсэһэн байгаа. Арадуудайнгаа социалис туйлалтануудые дэмжэхэ, бэхижүүлхэ, хамгаалха гээшэ бүхы социалис гүрэнүүдэй интернациональна нийтын уялга болоно гэжэ эдэ оронууд нэгэн һаналтайгаар тоолодог. Эдэнэй хамтын энэ хараа бодол Братиславска мэдүүлгэ доторшье бэяраи оршон байдалда элирхэйлэгдээ һэн.

Чехословакидахи оршон байдалай саашадаа һүжэрэлгэ Советскэ Союзай, бусад социалис оронуудай шухалын шухала ашаг туһые, социалис хани нэгэдэлтэ гүрэнүүдэй аюулгүй байдалай ашаг туһые аюулда оруулна. Чехословакидахи социалис байгуулалтада тохёолдоһон аюул мүн баһа Европын амгалан тайбан байдалда аюул ушаруулалсана.

Советскэ правительство, союзна оронуудай — Болгариин Арадай Республикын, Венгриин Арадай Республикын, Германиин Демократическа Республикын, Польшын Арадай Республикын правительстванууд эбдэршэгүй хани барисаанай, харилсаа холбооной гол ёһонуудые үндэһэ болгон, бэелүүлэгдэжэ байгаа договорно уялгануудтай зохилдуулан, аха дүү чехословак арадта шухала туһаламжа үзүүлхэ тухай дурсагдаһан гүйлтые зүбшөөхэ гэжэ шиидэбэ.

Энэ шиидхэбэри хадаа аха дүү социалис оронуудай союзна договорнуудаар хараалагдаһан, тус тустаа, хамтааран өөһэдыгөө хамгаалха гэһэн гүрэнүүдэй эрхэтэйнь бүрин таараладана. Европын арадуудые дайн байлдаанууд худар нэгэтэ бэшэ түлхижэ оруулһан милитаризмын, эзэрхэг туримхэйлэлгын ба үһөө нэхэлгын хүсэнүүдтэ эсэргүүсэн, Европодохи амгалан тайбан байдал аршалан хамгаалагша манай оронуудай үндэһэн ашаг туһада энэ шиидхэбэри мүн лэ харюусана.

Совет сэрэгэй подразделенинүүд дурсагдаһан союзна оронуудай сэрэгэй подразделенинүүдтэй хамта августын 21-дэ Чехословакиин территори дээрэ ороо. Чехословакидахи социализмын туйлалтада тохёолдоһон аюулай, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай амгалан байдалда тохёолдоһон аюулай зайсуулагдамсаар, эдэнэй тэндэ саашадаа байһанай хэрэггүй болоо гэжэ хуулита засагаархидайнь тооломсоор эдэ подразделенинүүд тэрэ дары ЧССР-һээ гаргагдаха байха.

Эдэ ябуулганууд ямаршье гүрэндэ эсэргүү шэглүүлэгдэнэгүй, хэнэйшье гүрэнэй ашаг туһада ямаршье хохидол ушаруулнагүй. Эдэ хэмжээнүүд амгалан тайбан байдал сахиха зорилготой, тэрэнийе бэхижүүлхэ хүсэл эрмэлзэлһээ эшэ үндэһэтэй.

Гадаадаһаа ушаруулагдаһан ямаршье аюулда харюу болгон, аха дүү оронууд һанал бодолойнгоо бата нэгэдэлые хэлбэришэгүй, сэхэ шууд бэелүүлнэ. Социалис гүрэнүүдэй хани нэгэдэлэй нэгэшье звеное хэндэшье, хэзээшье таһалуулхагүйбди.

...ха дүү чехословак арадта туһалха гэһэн шиидхэбэриие бүрин дэмжэнэбди

Үсэгэлдэр ажалай үдэрэй дүүрэжэ байхада, Улаан-...н шэлэй заводто олонийтын хабаадалгатай митинг бо...бо.

Заводой партийна комитедэй секретарь нүхэр **Гар...шев** КПСС-эй Советскэ райкомой секретарь нүхэр **...И. Ченкировтэ** үгэ үгэбэ.

— Аха дүү чехословак арадта яаралтай туһаламжа ...лхэ тухайда мэдээсэһэн ТАСС-ай мэдүүлгэ мүнөө...радиогоор дамжуулагдаба,— гэжэ нүхэр Ченкиров хэ...бэ. Баруунай хархис этэгээдүүд Чехословакиин социа...байгуулалтада тодхор татажа, аюултай байдал то...лдуулһантайнь дашарамдуулан, аха дүү чехословак ...адта яаралтай, тэрэ тоодо зэбсэгтэ хүсэнүүдээрээ туһа...мжа үзүүлхэ гуйлтатайгаар Чехословакиин партийна, ...рэнэй ажал ябуулагшад Советскэ Союзда, союзна гүрэ...үдтэ хандаһан байна. Тиигэжэ эндэхи социалис байгуу...лта аршалан хамгаалха зорилгоор союзна гүрэнүүдэй ...бсэгтэ хүсэнүүд Чехословакида орохо баатай болоо.

Машинно-ванна цехэй хүдэлмэришэн **И. Н. Корнаков** ...нь үгэ хэлэбэ. — Манай Совет Армитай хамта чехо...вак арад фашис дарлалтаһаа ороноо сүлөөлһэн бай... Тэрэ гэһэнһээ хойшо социализмын замаар урагшаа ...бана. Хамтынгаа шуһа гаргажа туйлаһан амжалтаяа ...бүүлхэ, усадхуулха аргагүй байһандаа туһаламжа эри... манай орондо, союзна гүрэнүүдтэ хандаһан байна. ...нэһээ бүхы социалис гүрэнүүдэй хамтын хэрэг хамгаалхын тулада энэ туһаламжа үзүүлэгдэжэ байна гэжэ бидэнэр ойлгонобди. Тиимэһээ энэ алхамыень һайшаан дэмжэнэбди.

Һүүлдэнь энэ суглаан дээрэ резолюци абтаба. Советскэ правительствын, союзна гүрэнүүдэй энэ хараа шугамые бүримүһэн дэмжэжэ байһанаа хүдэлмэришэд энэ резолюци соогоо мэдүүлбэ.

В. ПОПКОВ,
заводой профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ.

* * *

Республикын түрүү предприятинуудай нэгэн — «Электромашина» заводой 2-дохи халаанай хүдэлмэришэд, инженер, технигүүд, алба хаагшад үсэгэлдэр олоороо сугларба. Чехословакида боложо байһан үйлэ хэрэгүүд, мүн ТАСС-ай мэдүүлгэ тухай тэндэ арадай хиналтын городской комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Кочетов Д. И. мэдээсэбэ. Тэрээнэй һүүлээр үгэ хэлэлгэн болобо.

— Социализмда харша гадаадын хүсэнүүдэй харата муухай тухиралтын эсэстэ Чехословакида контрреволюционно этэгээдүүдэй жэрхэмшэгтэ муухайгаар аашалжа эхилһэн тухай гүн сэдьхэлһээ зэбүүрхэн сонособобди. ЧССР социалис байгуулалтын аша туһаар түүхын богонихон болзор соо ажахын, соёл культурыншье талаар алин зэргэ ехэ амжалта туйлаа гээшэб! Энээгээрээ ажалшан арад зониинь омогорхохол ёһоороо омогорходог. Теэд энэ туйлаһан хэрэгтэнь — бүхы социалис байгуулалтадань, үшөө саашань бодожо үзэхэ болоо һаа, Европын амгалан тайбан байдалда хархис хорото этэгээдүүд аюул тохёолдуулхаяа забдаба. Энээниие шоо үзэнэбди, шобто харанабди. Иимэ зоргооро болоһон этэгээдүүдэй аяг аашые дары саг соо зогсоон усадхаха тон шухала байна, — гэжэ заводой слесарь нүхэр **Думнов Д. Ф.** сэдьхэлээ хүдэлгэн мэдүүлбэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадалсаһан инженер нүхэр **Дырхеев А. К.** үгэ хэлэхэдээ:

— Чехословакиин газар дээрэ тохёолдоһон аюулые зайсуулхын тула социализмын хани нүхэсэлэй оронуудай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ороһониинь тон шухала, тон саг соогоо байна. Социализмын туйлалтануудта һаад тойбо ушаруулхын хойноһоо дэлхэйн империализм һүүлэй үедэ бүришье һаа галзуу аашa гаргана. Энэнь хэзээдэшье бүтэхэгүй! Социализм бүхы дэлхэй дээрэ илаха! Эб найрамдал илаха! — гэжэ тэмдэглэбэ.

ТАСС-ай мэдүүлгэ соносоод байхадаа, Чехословакида, Советскэ Союзай болон союзна гүрэнүүдэй бэелүүлжэ эхилһэн хэмжээнүүдые сүм һайшаажа байһан тухайдаа, мүн табан жэлэйнгээ түсэбые, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэхэ тухайдаа заводой хоёрдохи халаанайхид тусхай тогтоол нэгэн дуугаар баталан абаба.

Л. УЛЕПОВА.

Холын комбайнернууд туһална

...Августын эхеэр таряагаа ху...жа дүүргэдэг урда, баруун об...стьнуудай механизаторнууд на...н болонсоор Сибириин, Алтайн ...даа хамһалсахаяа эрэдэг ...тай. Мүнөө жэл республи...н доторнай ороoһо тарянай ур...са яһала һайн. Энээнэй гээлтэ ...гүйгөөр, болзор соонь ху...жа абаха болоходо, дүй дур...ай ехэтэй механизаторнууд ажахы бүхэндэ шахуу дутана. Ушар тиимэһээ Воронежһоо ерэхэ механизаторнуудые колхоз, совхозууд ехэтэ хүлеэнэ.

Тиин августын 20-ой үдэр Воронежһоо ерэһэн поезд Улаан-Үдын станцида тогтожо, рюгзагууд болон чемодануудые бариһан зуу гаран шииираг хүбүүд перрон дээрэ бууба. Республикын аймагууд, ажахынуудай түлөөлэгшэд тэдэниие угтаба.

Вокзалай дэргэдэхи талмай дээрэ угтамжын богонихон митинг эмхидхэгдэв. Партиин обкомой, Министрнүүдэй Соведэй, республикын бүхы ажалшадай зүгһөө Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын министр нүхэр Власов Воронежһоо ерэһэн механизаторнуудые амаршалха зуураа:

— Республикымнай ажалшадай тарягаа хуряахадань хамһалсахаяа ерэһэндэтнай баясанабди. Ажалдаа амжалта туйлахыетнай хүсэнэбди,—тэбэ.

Айлшадай зүгһөө комбайнернууд Иван Кукуев, Николай Бурков, Николай Авдеев тэгшэд үгэ хэлээ. Митинг дүүрэжэ, айлшад бүлэг бүлэгөөрөө автобусуудта һууба. Воронежһоо ерэһэн 40 механизатор Яруунa, 30—Сэлэнгэ. 25—Хяагта, Зэдэ болон бусад аймагуудта (бүхыдөө 150 хүн) ошоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Воронежһоо манай республикада ерэһэн бүлэг механизаторнууд Улаан-Үдын вокзал дээрэ.

Ю. КОРКИН.

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЫН ТҮГЭСХЭЛ ДЭЭРЭ

ҮРДА жэлнүүдтэ аймагай колхоз, совхозуудай адууһа мал тэжээлээр арайхан гэжэ 60—70 процент хангагдадаг һэн. Тиимэһээ газар тарялангаа үрэжэлтэй болгохо, нийтынгээ малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэдэг болохо гэһэн асуудал энэ хабар партиин райкомой пленум дээрэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэжэ, нуга сабшалан эрид һайжаруулха хэмжээнүүд хараалагдаһан юм. Хабарай хоёр һарада аймагай ажахынуудай 12 мянган гектар сабшалан хоёр дахин ...лагдаһан, 40 мянган тонно ...шэбхэ гаргагдажа үтэгжүүлэгдэһэн, 2840 гектарта 800 тонно ...минагай үһан оруулагдаһан, мүн бусад шухала хэмжээнүүд бэелүүлэгдэһэн байна.

Эдэ бүхы хүдэлмэриин ашаа мүнөө элитээр харагдаба. Май—июнь һарануудай бороо хураһан байһаниинь бултанда мэдээжэ. Аймагай ажахынуудай сабшалангай ногоон үбдэг тулама үндэрөөр, үхэнөөр ургаа. Һүүлэй 7—8 жэлэй туршада ногооной ургаса иимэ һайн байгаагүй. Ушар тиимэһээ нийтын малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ абаха арга боломжо мухар-шэбэрэйхидтэ дүүрэн бии. Мүнөө колхоз, совхозууд таряа хуряалгада жэгдэрэн орохынгоо урда тээ үбһэеэ хуряажа абахын түлөө тэмсэнэ.

Энэ талаар «Путь Ленина» колхоз аймаг соогоо түрүүлжэ ябана. Тус ажахы 370 га сабшалантай юм. Тэрэнээ бүхыдэнь сабшажа. Һүүлэй мэдээгээр 7 мянган центнер эрхим шанартай үбһэ һүрилһэн байна. Тиигэжэ хамтадаа 7 мянган центнер үбһэ хуряаха гэһэн түсэбөө энэ ажахы дүүргэжэ шадаа. Гектар бүриһөө 19 центнер үбһэн хуряагдаба. Үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо эдэнэр хоёр дахинһаа үлүү ехэ үбһэ нийтынгээ малда бэлэдхэбэ.

Үбһөө хуряажа дүүргээд, колхозойхид мүнөө силосээ даража эхилбэ. Энэ хүдэлмэридэ Николай Алексеевич Головушкинай, Геннадий Иванович Нетесовой комбайнууд табигданхай. 300 гектарта тариглаһан кукурузын ургаса яһала һайн. Хоёр үдэрэй туршада эндэ 40 гектар кукуруза хуряагдаад, 633 тонно силос даргадаба.

«Путь Ленина» колхозой хүршэ — «Знамя Ленина» колхоздо тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэри үдэр бүри эршэдэнэ. Тиинишьегүй яахаб. Үглөө мүнөөгүй тарягаа хуряажа жэгдэрэн орохонь бшуу.

Үбһэ хуряалга дээрэ эндэ 58 трактор, тракторай 19 косилка болон арба гаран морин косилка, 70 таран хажуурщад элсүүлэгдээ гэхэ гү, али үдэр соо 403 хүн хабаадана. Колхоздо 20 мянган центнер тухай үбһэн сомогдоод байна.

— 26335 центнер үбһэ абаха гэһэн түсэбөө дүүргэжэ шадаха байхабди,— гээд колхозой түрүүлэгшэ Ц. С. Семенов найдамтайгаар мэдүүлнэ.

Мүн силос дараха хүдэлмэри түлэг ябажа байна. Һаяын үдэрнүүдтэ эндэ 1350 тонно, тэрэ тоодо 1000 тонно кукурузын силос дарагдаад байна.

«Знамя Ленина» колхозойхид аймаг соогоо эгээ түрүүлэн шахуу горохоёо хуряажа эхилээ. 150 гектарһаа 960 центнер горохой ороoһон абтаа.

Аймагай ажахынуудта силостэ гэжэ мянга гаран гектар орооһото ургамал тариглданхай. Эдэ ургамалые силос хуряадаг комбайнаар хуряагдадаг тээшэ. Гэбэшье иимэ түхэлэй комбайнаар хуряахада олохон дутагдалнуудай ушардагынь мэдээжэ. Жэшээнь, ургаса дээгүүр сабшагдадаг, сабшагдаһан набша намаан хүсэдөөр жэжэ болгогдодоггүй, силос зөөлгэдэ транспорт дүүрэн хүсэндөө ашаглагдадаггүй байһан. Эдэ бүхыһөө уламжалан, силосэй ногоон ехээр үрилтэ, хоролтодо ородог, ажалай бүтээсэ бага байдаг һэн.

Силос хуряалгада бии байһан дутагдалнуудые усадхахын тула «Искра» колхозой механизаторнууд энэ хүдэлмэридэ эгээ түрүүлэн шэнэ онол арга хэрэглэбэ. Энэнь ямар удхатайб гэхэдэ, таряа хуряадаг комбайнда «ЖВН-6» жаткые тааруулан тодхоод, ногооe баал болгон сабшана. Силос хуряадаг комбайнда таряа хуряадаг комбайнай ПНУ-2 түхэлэй подборщик тааруулаа. Энэ комбайн баалнуудые суглуулжа, ногожо жэжэ болгоно.

Иимэ шэнэ онол арга юугээрээ һайн бэ гэхэдэ, урдань силос хуряадаг комбайнай хажуурай абасань 2,6 метр үргэнтэй һаа, мүнөө 6 метр үргэнтэй болоо. Гадна хуряалгын гээлтэ хоролтонь 20 процентээр доошолоо. Силос хуряадаг комбайн жаткада орходоо 10—15 сантиметр дээгүүр сабшадаг һэн. Тиигэжэ хэдэн зуугаад тонно ногоон дутуу хуряагдадаг байгаа бшуу. Мүн хуушанай аргаар силос машинада ашалга 20—25 минутын туршада хэгдэдэг һаа, мүнөө 6—7 минута соо дүүрэнэ. Ажалай бүтээсын дээшэлхэдэ, силосэй нүхэн үсөөхэн үдэрнүүдтэ дүүрэнэ, шанаршье һайн боложо үгэнэ.

Силос хуряалгын шэнэ онол аргые «Искра» колхозой главна инженер И. Каштыкин, МТМ-е даагша М. Мальцев, комбайнернууд А. Белоусов, А. Корщунов гэгшэд ухаалан зохёогоо, уралан нарижуулаа.

Б. ЖАМБАЛОВ.

КПСС-эй ОБКОМДО

МУХАР-ШЭБЭРЭЙ АЙМАГАЙ «ЗАГАНСКИЙ» КОЛХОЗОЙ МЕХАНИЗАТОРНУУД БОЛОН ТАРЯАШАДАЙ ХАНДАЛГА ТУХАЙ

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтахын түлөө, ургаса хуряалгаяа эмхитэй һайнаар үнгэргэхын, гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэргэрүүлэе гэһэн Мухар-Шэбэрэй аймагай «Заганский» колхозой механизаторнууд болон колхозниггуудай үүсхэлые КПСС-эй Буряадай обкомой бюро һайшаагаад, иимэ тогтоол абаба:

Заганай таряашадай хандалга бэшэгые колхозниггуудай, совхозуудай ажалшадай, таряа хуряалгада хабаадажа байгаа гүрэнэй ажахынуудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда зүбшэн хэлсүүлхыень, тиин бүхы ажахынуудай ургасаяа хүдэлмэриин 15—20 үдэрэй туршада гээлтэ хоролтогүйгөөр, һайн шанартайгаар хуряахын, гүрэндэ таряа тушаалгаяа болзорһоонь урид дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлхыень КПСС-эй райкомуудые, үйлэдбэриин управленинүүдые, колхозуудай правленинүүд совхозуудай дирекцинүүдые уялгалха.

«Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдтэ социалис мүрысөөнэй түрүүшүүлые, түрүү ажахынуудые, аймагуудые харуулха республикын Хүндэлэлэй самбар бии болгохо.

Энэ Хүндэлэлэй самбарта таряа хуряалгын үедэ ороoһо таряа, хартаабха, овощ гүрэндэ худалдалгаар ехэ амжалта туйлаһан ажахынууд, бригаданууд, хуряалгын агрегадууд, комбайнернууд болон трактористнууд, автомашинын жолоошод КПСС-эй райкомуудай аймгүйсэдкомуудай зууршалгаар бэшэгдэхэ.

Таряа хуряалга, гүрэндэ ороoһо таряа, хартаабха, овощ худалдалга эрхимээр үнгэргэхын түлөө социалис мүрысөөнэй ябасые үргэнөөр харуулжа байхыень республикын газетэнүүдые, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи радио болон телевиденинин комитедые уялгалха.

ЗАГАНАИХИДАИ ЖЭШЭЭ ҺАЙШААЛТАЙ

Буряадороной олон мянган механизаторнуудай, таряашадай оролдолгоор энэ жэлдэ ороoһо тарянай, хартаабхын, бусад ургамалнуудай баян ургаса гараба. Гектарай 15—20 центнер шэнисэ хуряажа байһан баяртай мэдээсэл олохон ажахынуудһаа ороно.

Теэд энэ жэлэй таряа хуряалга урдынхиһаа нэгэ ехэ илгаатай. Юуб гэхэдэ, энэ зунай һүүл һарын наратай сэлмэг үдэрнүүдтэ колхоз, совхозуудай нэлэнхы үргэн таряалангай үнгэ гэнтэ хубилжа, шэнисэ, хара таряан, гэршүүхэ болон бусад ороoһото ургамалнууд зэргэ эдеэшээд, урда жэлнүүдэйхиһээ эртэ хуряагдахаар болобо.

Энэ онсо өөрэ байдалые хараадаа абан, республикымнай ажахынууд хаа хаанагүй таряагаа хуряжа оробо. Зэдын, Баргажанай аймагуудта таряан амяарлан хуряагдажа, һайн шанартай ороoһон абтахаһаа гадна хуряалгын техникэ, транспорт бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэгдэнэ.

Зэдын аймагай Ленинэй ордента Борьёогой совхоздо (директорынь Б. Хомутов) үргэн абасатай «ЖВН-6», «ЖВН-10» жатканууд 17—19 комбайнда тодхогдожо, хэдэхэн үдэрэй туршада 4 мянган гектар таряан баал болгогдоо. Хойноһоонь подборщигтой хэдэн арбаад комбайн табигдажа, түрүүшын 23 мянган центнер шэнисэ абтажа, тэрэнэй 6500 центнерынь гүрэнэй амбаарта оронхой. Борьёогойхид комбайнуудаа томо бүлэг болгожо хүдэлгэһэнэй ашаар автомашинануудаа дүүрэн хүсөөрнь ашаглана.

Баргажанай аймагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь С. Тараскин) тарягаа саг соонь амяарлан хуряажа захалһанай, мүн ажалаа зүбөөр эмхидхэһэнэй ашаар гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө бултанһаа урид дүүргээд, мүнөө түсэбһөө гадуур тушаажа байнхай.

Тиигэбэшье олон газарта комбайн, жаткануудаа, автомашинануудаа, тооɼ дээгүүрхи машина, хэрэгсэлнүүдээ саг соонь заһабарилаагүй, бэлдээгүй байжа, таряа хуряалгаяа эмхи гуримгүйгөөр захалһан байна. Сэлэнгын аймагай Химнын совхоздо эгээл тиимэ байдал үзэгдэнэ. Совхозой хүтэлбэрилэгшэд тарлагаа амяарлан хуряахаар жаткануудаа саг соонь табижа шадаагүй. Ургаса хуряалгадаа жэгдэрэн орохоор болоод байхада, зарим комбайнуудынь заһабарилагдаагүй, бэлэн бэшэ байшоо. Заһабарилагдаа нэрэтэйшье зарим машинануудынь поли дээрэ гараад, минин зогсожо байха юм.

Хориин аймагай Дээдэ-Тайлсын совхоз мүн лэ иимэрхүү байдалтай. Энэ совхоздо комбайнуудаа ороoһо гоожохогүйгөөр тааруулха эрилтэ дүүргэгдэнэ.

Хяагтын, Улаан-Үдын болон бусад зарим аймагуудай хэдэ хэдэн ажахынуудта таряа амяарлан хуряаха арга тоонгүйгөөр, тэрэнээ комбайнаар сэхэ хадажа, шииг ехэтэй таряа тооɼ дээрэ оруулна, гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктда зөөнэ.

Мүнөө үедэ үбһэ хуряаха, силос дараха хүдэлмэриин дүүргэгдээгүй, ороoһо тарянай үргэлжэдөө эдеэшээд байхада, ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ, техникээ, хүн бүхэнөө зохидоор хубаарилан табиха, бүтээсэ ехэтэй шэнэ түрүү аргануудые үргэнөөр хэрэглэхэ гээшэ эгээн шухала хэрэг болоно. Энэ талаар Мухар-Шэбэрэй аймагай «Заганский» колхозой механизаторнуудай, таряашадай хэжэ байһан ажал һайшаалтай байна. Тэдэнэр поточно-комплексно арга хэрэглэжэ, ороoһо тарягаа хүдэлмэриин 15—20 хоногто хуряажа дүүргэхэ, гүрэндөө 30 мянган центнер таряа худалдаха гэхэ гү, али түсэбһөө гадуур адагынь 10 мянган центнер тушааха гэжэ шиидээ. Тиихэдэ сентябриин 10 хүрэтэр намарай паар хахалжа дүүргэхээр хараалба. Эдэ бүгэдэеэ В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй алдарта ойн хүндэлэлдэ зорюулжа, ургаса хуряалга, гүрэндэ таряа тушаалга дээрэ социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхые уряалжа, республикынгаа бүхы таряашад, механизаторнуудта хандаһан байна. Загарайнхидай энэ үүсхэлые КПСС-эй обкомой бюро һайшаагаад, тусхай тогтоол гаргаба.

Хайшан гээд, ямар аргаар ороoһо тарягаа иимэ түргөөр хуряажа, гүрэндөө худалдажа, намарай паар хахалха түсэбөө саг соонь дүүргэхээр хараалнаб? Тэдэнэр таряа хуряалгынгаа хүдэлмэри тодорхой һайнаар түсэблэһэн, комбайнай агрегат бүхэнэй ябаха маршрут табиһан байна. Эдэ бүгэдэеэ механизаторнуудтаа ойлгуулжа үгэнхэй. Һолоомо суглуулха, намарай паар хахалха оньһожоруулагдамал тусхай звено тракторна бригада бүхэндэ эмхидхэгдээд, хоёр халаанда ажалладаг болонхой.

Ороoһо таряа сэбэрлэхэ хүдэлмэри үргэлжэдөө оньһожоруулагданхай. Колхозой тооɼууд дээрэ час соо 300 центнер таряа сэбэрлэхэ хүсэтэй агрегадууд тодхогдожо, тэдэнь түхэреэн сүүдхэ соо хүдэлгэгдэнэ.

Ургаса хуряалгада хэрэглэгдэжэ байһан техникые һаадгүйгөөр ябуулхын тула эндэ техническэ туһаламжа зохидоор эмхидхэгдээ.

Тарягаа богони болзорто, һайн шанартайгаар хуряаха, гүрэндөө түсэбһөө гадуур таряа ехээр тушааха, намарай паар саг соонь элдүүрилхэ гэһэн мүрысөөн энэ колхозой механизаторнуудай, таряашадай дунда үргэнөөр дэлгэрбэ. Мүрысөөнэй дүн үдэр бүри согсологдоно. Хуряалгын түрүүшүүлые урмашуулха хэмжээнүүд хараалагданхай.

Заганайхид таряа хуряалгаяа хурданаар ябуулхынгаа хажуугаар август һарын туршада силосээ даража дүүргэхэ, үрэһэе ноябриин 7 хүрэтэр тарилгын шанарта хүргэхэ зорилго урдаа табинхай. Тэдэнэр силостээ химическэ бодосуудые нэмэжэ шанаржуулна.

«Заганский» колхозой механизаторнуудай, таряашадай хэжэ байһан ажал алишье талаараа һайшаалтай, мүнөө үеын шахардуу сагые амжалтатайгаар дабажа гараха арга зам бусад ажахынуудта харуулжа үгэнэ бшуу. Тиимэһээ республикын газетэнүүдэй үсэгэлдэрэй номерто толилогдоһон заганайхидай хандалга-бэшэгэй хаа хаанагүй дэмжэгдэхэ байһаннинь элитэ.

Колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, тэндэхи партийна организацинууд «Заганский» колхозой механизаторнуудай, таряашадай энэ бэшэгые тракторна бригада бүхэндэ, ургаса хуряалгын агрегат бүридэ, тарянай тооɼ дээрэ ажаллажа байһан хүнүүдэй дунда зүбшэн хэлсүүлхэ, ажалаа тэдэнэрэй жэшээгээр эмхидхэжэ, тарягаа шадаал һаа богони болзорто, һайн шанартайгаар хуряажа абаха хэмжээнүүдые бэелүүлхэ ушартай.

Тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэреэ һуларуулангүйгөөр ороoһо тарягаа түргэнөөр, заашье гээлтэгүйгөөр хуряаха, гүрэндөө шэнэ ургасынгаа дээжэ тушаажа, түсэбөө болзорһоо урид дүүргэхэ, үрэһэ хүрэнгэеэ хуряалгын түрүүшын үдэрһөө сэбэрлэхэ гээшэ мүнөөдэрэй дайшалхы зорилго мүн.

ПАРТКОМОЙ СЕКРЕТАРЬ ТООСОНО

Борьёогой «Коммунизм» колхозой партийна комитедэй секретарь Василий Дабаев КПСС-эй Зэдын райкомой бюро дээрэ тоосоо хэһэн байна. Партида хүнүүдые абаха, хүмүүжүүлхэ талаар колхозой партийна организациин хэжэ байһан хүдэлмэри тухайда нүхэр В. Дабаев райкомой бюродо тоо собо.

Тус колхозой партийна комитет, эхин организацинууд (хоёр юм) олон хүнүүдые партида абаһан байна. Энэ жэлэй эхинһээ хойшо 11 түрүү колхознигууд партида абтаа. Тэдэнэй дунда түрүү һаалишан Мария Жигжитова бии. Түрүүшын хахад жэл соо энэ һаалишан үнеэн бүриһөө 1037 литр һү һаагаа. Зунай һарануудта үнеэн бүриһөө 1000 литр һү һааха үүсхэл халуунаар дэмжээд, уялгаа амжалтатайгаар дүүргэжэ шадахаб гэжэ Мария Жигжитова мэдүүлээ һэн. Механизатор Сергей Сагалеев, 1-дэхи классай шофер Михаил Жугдуров болон бусад партида орогшодой дунда бии. Хоёрдохи һү һаалиин фермын комсомолнууд, залуушуулһаа олон хүн партида ороо.

Комсомол-залуушуулай энэ ферма түрүү зэргэдэ ябадаг суутай. һү һаалиин фермэнүүдэй мүрысөөнэй дүнгүүдээр энэ ферма аймаг дотороо хоёрдохи һуурида гаранхай.

«Коммунизм» колхозой партийна организацида 108 коммунист тоологдоно. Тэдэнэй 84 процентнь колхознигууд, 14 процентнь алба хаагшад, багшанар юм. Колхозой үйлэдбэриин гол һалбаринуудта коммунистнууд хүдэлжэ байдаг.

«Коммунизм» колхозой партийна комитет, эхин организацинуудынь партида шэнэ хүнүүдые абаха, хүмүүжүүлхэ талаар һайшаалтай хүдэлмэри хэжэ байна гэжэ райкомой бюро тэмдэглэбэ.

Р. ЖАМСАРАНОВ,
КПСС-эй Зэдын райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

ТҮМЭР ЗАМШАД ТҮРҮҮЛНЭ

Зүүн-Сибиириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин 5-дахи участогай хүдэлмэришэд эршэмтэйгээр ажаллажа, түмэр замые арюун сэбэрээр байлгаха бүхы журам сахигдана. Тиигэжэ арадай ажахыда шухала ашаа шэрэһэн хүсэтэ локомотивууд һаатангүй нэерэн түерэн гүйлдэнэ. 5-хи участогай хүдэлмэришэд В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгээр угтаха зорилго урдаа табижа, дундаа мүрысэн, габшагайгаар ажаллана. Эдэнэр ажалаа эрдэм ухаанай ёһоор эмхидхэн хүдэлжэ һайн амжалтануудые туйлана ха юм. 20 жэл соо түмэр замда хүдэлжэ, ажал хэрэгээ һайн мэдэхэ болоһон, түмэр замай мастер Александр Морозов, бригадир Кирилл Думнов гэгшэд нүхэдэйнгөө дундаһаа шалгаран гаража, ёһотой жэшээ харуулан ажаллана.

Эдэнэр эгээл түрүүн коммунис ажалай ударнигай, хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн. Түрүү хүдэлмэришэдэй үбсүүн дээрэ «Социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» гэһэн тэмдэг ялардаг.

Зурагууд дээрэ: 1. Зүүн Сибиириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин 5-хи участогай бригадир К. Думнов харгын хоорондохи талые хэмжэжэ байна.

2. Түмэр замай мастер А. Морозов хүдэлмэришэ нүхэдтөө ажалай түрүү арга заажа үгэнэ.

Ф. АКМАДЕЕВЭЙ
фототекст.

ХОРИН ЖЭЛДЭ

Ленинэй ордентэ ЛВРЗ-гэй шэрэм шудхалгын цех. Шэрэм хайлуулдаг пээшэнүүдэй соргоһоо улаан шэрээдэһэн сасаран, хэбүүдтэ шудхалаа хэгдэнэ.

Энэ хүлгөөтэ ажалай эршэтэ аялга Аннын досоо баяртай һайхан бодол түрүүлээд, ажал хэрэг тухайгаа бодомжолон, габшагайгаар ажаллажа байһан хүдэлмэришэ нүхэдөө шарайшалан харана.

Конвейер нэгэл жэгдэхэнээр урагшаа дабшана. Хүдэлмэришэдэй хэһэн хэбүүд болгоомжотойгоор табигдажа, шанарынь үшөө дахин шалгагдана.

һайн шанартай детальнуудые бүтээхын тула эдэнэр хэды оролдоно гээшэб! Тиимэ наринаар ажаллахаш зүб. Ушарынь гэхэдэ, эндэ шудхагдаһан тормозной колодконууд ороноймнай замуудта эльгээгдэжэ, олон локомотив, вагонуудта тодхогдоно. Хэрбээ тормозой колодконууд муу шанартай байгаа һаа, түмэр замай хүдэлмэридэ хэды ехэ хохидол ушаруулха гээшэб? Энээнние шэрэм шудхалгын цехэй коллектив һайн ойлгоно. Тиимэһээ хүдэлмэришэн бүхэн улам габшагайгаар ажаллажа, бэе бэедээ шанга эрилтэ табина.

Анна Саплина 20 жэл соо шэрэм шудхалтын цехтэ хэбшэнээр ажаллана. Энэ үе соо эрхимээр ажаллажа, хэб бүтээхэ ажалай нюусануудые сүм шудалһан үндэр мэргэжэлтэ болонхой. Тэрэ шадабари мэргэжэлээ залуу хүдэлмэришэдтэ тон дуратайгаар дамжуулдаг юм.

— Аня эрхим хүдэлмэришэн, олоной багша. Тэрэнэй һургаһан залуушуул манайда олон, бүхы шадал мэргэжэлээ хамтын хэрэгтэ зорюулан ажалладаг,— гээд бригадир Вячеслав Ложеницын нэгэтэ бэшэ хөөрэдэг.

һүүлэй үедэ нүхэр В. Ложеницынай бригадын хэбшэд продукциингаа шанарые нилээд дээшэлүүлһэн байна. Тиигэжэ июнь, июль һарануудта бүтээһэн бүхы продукциингаа 98 процентыень һайн шанартайгаар хиналтын таһагта тушаагаа. Эндэ Анна Саплинагай хубита тон ехэ бии. Тэрэнэй халаанай нормын дүүргэлтэ 130—135 процентһээ доошо байдаггүй.

М. МАНДАРОВ.
ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэн.

Нижний Тагил. Европодо эгээл ехэ эндэхи доменно пээшэнэй барилга дүүрэхээ байна. Хахад жэл болоод байхада, энэ асари томо пээшэн ашаглалгада үгтэхэ байна.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Тагилстрой» трестын монтажна түрүү бригадын гэшүүд Владимир Золотов, Николай Бостанжлев, Сергей Куликов гэгшэд пээшэнэй барилга дээрэ.

ТАСС-ай фото.

В.И. ЛЕНИНЭЙ ТҮРЭҺӨӨР 100 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

В. С. КУРБАТОВА (ВЛАСОВА)

ШВЕЙЦАРСКА ПОЕЗДЫН ВАГОН СОО...

Бүри залуу ябахадаа, 1919 ондо юрэ бусын газарта—швейцарска поездын вагон соо нэгэ танигдаагүй ородтой танилсажа хөөрэлдэхэ золтой байгаа һэм. Үшөө эдир залуухан басаган ябахадаа, 1905—1907 онуудай революцида эдэбхитэйгээр хабаадаһан байгааб. Тэрэ революциин диилдэһэнэй һүүлээр полициин хиналтада байдаг болоод, гэмнэгдэжэ, багшалха эрхэеэ хаһагдаа һэм. Зүбхэн лэ 1910 ондо өөрынгөө дуратай ажалда хүдөөгэй һургуулида дахин бусажа жаргаа бэлэйб.

Тэрэ үеын Тверской губерниин уезднүүдэй нэгэндэ—эгээл тапархай холын заха газарта—түрэлхид, нүхэдһөөшье холо, ном сударшьегүй нютагта полициин саг үргэлжын хиналта доро гансаараа байдаг һэм. Гансаардажа, сэдьхэлни гажарха даа. Иимэ хүндэ хүшэр үе сагта «Бүгэдэнэй ажабайдал» (уран зохёолой, научна, ниитэ-политическэ энэ журнал Петербургда 1909—1916 онуудта хэблэгдэжэ байһан) гэжэ нэрэтэй журнал 1912 ондо эгэшэмни эльгээбэ. Зохёолшо, библиограф, гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэ Н. А. Рубакинай багахан статья тэрээндэ байба гээшэ. Өөһэдынгөө эрдэм һургуули улам арьбадхаха, тэрэнээ арад зоной дунда дэлгэрүүлхэ ёһотой гэжэ тэрээн соо хэлэгдэнхэй байгаа.

Энэ статьянь зүрхэ сэдьхэлыем хүдэлгөө агша һэн. Тэрэ дороо Н. А. Рубакинда бэшэг бэшээб. Хүдөөдэ байдаг багшын байдал хүндэ хүшэр, ёһотой һайнаар хүдэлхэ, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ арга боломжошье байхагүй, нэгэ һаналтай нүхэдшье үгы гэжэ байгаад тэрэ бэшэг соогоо тэмдэглээ һэм. «Бүгэдэнэй ажабайдал» гэжэ журналай редакцида тэрэ бэшэгээ эльгээгээб. Тиихэдэм Кларан гэжэ Швейцариин городто ажаһууһан Н. А. Рубакинда тэрэ бэшэгыемни редакци дамжуулаа. 1907 ондо Россиһаа энэ хүн ерэһэн юм ха. Харюушье тиитэрээ хүлеэгээгүйб, теэд тиимэ харюу абаа һэм. Тиигэжэ минии сэдьхэл хүдэлгэгшэ статьягай авторта бэшэг абалсадаг болобо гээшэб. Номуудые өльгээжэ, зүбшэл заабари үгэжэ, намдаа һанаа үнөөгөө зобожо байһанаа, алибаа туһаламжа үзүүлхээр бэлэн байһанаа мэдүүлээ һэн. Тиигэхэдэнь би ехэтэ баярлааб.

1912—1913 онуудта бүхэли үбэлдөө Н. А. Рубакинтай бэшэг абалсаабди. Намда өөртэмни, мүн минии һурагшанарта, хүдөөгэй залуушуулда Н. А. Рубакин олон ном эльгээгээ. Тиигээд нэгэ бэшэгтээ иигэжэ бэшээ һэн: «Зунайнгаа амаралтын үедэ Кларан, манайда ерээ гээшэ һаатнай, ехэл һайн байгаал даа». Харгын гаргашын заримыень харюулжа боломоор нэгэ багахан ажал дурадхаа бэлэй.

Үни удаан бодомжолжо үзэһэнэй һүүлээр өөрынгөө багахан салинһаа мүнгэ суглуулаад, зунай һарануудта мүнгэ зээлээр абажа, гансаараа Швейцари ошохо гэжэ шиндэбэб.

Кларан ерэхэдэмни, Н. А. Рубакин, тэрэнэй һамган, «Номуудай дунда» гэжэ олон ботитой библиографическа номуудые гаргахаар бэлдэжэ байһан хүдэлмэрилэгшэдынь бултадаа намайе ехэ халуунаар, зулгыгаар угтаа һэн. Хямдаханаар байрлаха таһалга ололсожо үгөө. Уданшьегүй Николай Александрович намда ажал олобо. Рубакинай байрада намайе юун гайхуулааб гэхэдэ, байрын 4—5 таһалгада булган соонь хэмгүй ехэ библиотекэ байгаа һэн.

Швейцариин үзэсхэлэнтэ һайхан байгаали тухайда мартажархёод, олон номуудыень уншажа гү, али уншагшадай олон бэшэгүүдые илгажа, ехэнхи сагаа үнгэргэдэг байгааб.

Кларанда үнгэргэһэн һара хахад тухай сагни зүүдэн мэтэ үнгэрбэ. Россигаа бусаха саг тулажа ерээ.

Рубакинай гэр бүлэтэй, тэндэхи хүдэлмэрилэгшэдтэй, намайе станцида үдэшэгшэд—хилын саана байһан ородуудтай хахасахадаа, зосоомни хоёр ондоо—зүрилдэһэн һанал бодол түрэбэ. Нэгэ талаһаа Россигаа, хара барга, соёл болбосоролгүйшье һаа, сэдьхэлдэмни тон дүтэ, түрэл деревниеэ бусаха болоходоо, зосоомни наран гарадаг байба. Нүгөө талаһаа эндэ—түрэл нютагһаа холо байһан урин зулгынууд, намайе өөрын хүн мэтээр угтажа абаһан хүнүүдтэй хахасажа мордохонь бэрхэшээлтэй, сэдьхэлдэмни гуниг түрүүлбэ.

Тараха дээрээ һайн һайхан үгэ хэлээд ябаа һаа гэжэ бодоһон байгааб. Теэд поезд оройдоо нэгэхэн минута зогсодог газар аад, эдэнэрэйнгээ гарнуудыешье барижа үрдеэгүйб, поезд ябашаба. Поездын түргэдэжэ эхилхэдэ, платформо дээрэ байһан нүхэдин тэндээл зогсоһоор үлэхэдэнь, хоолойемни юумэн хаагаад, гэнтэ уйлашабаб... Берндэ поездомнай ойртобо. Уйлаһан нюураа вагондо ороһон хүнүүдһээ нюуха һанаатай сонходо буруу хараад зогсоноб. Гэдэргээ харанагүйб. Өөрынгөө һуурида ошобоб. Тэндэмни минии урдаһаа хараад, хоёр хүн бни болоод байба. Швейцари ошожо ябахадаа нэгэнтэйнь сугтаа ябаһан байжа, тэрэ хүниие нюураарнь танибаб. Хүхюун, хүндэ халдасатай, нюурмаг хүн. Тэрэ хүн намайе баһа таняад, урданай танилнууд мэтээр ярижа эхилбэ. Юундэ иимэ уйдхартай нютагаа бусажа ябанабши гэжэ намһаа асууба. Хамта ябаһан нүхэрөө намтай танилсуулхын тулада, тэрэ хүн намтай түрүүн уулзаһан тухайдаа, Н. А. Рубакинтай бэшэгээр танилсаад, минии Швейцари ошожо ябаһан тухайда хөөрэбэ. Тиигэжэ байхаданъ хүршэнь газетэ урдаа баряад уншажа ябатараа, тэрэнээ хүдэлгэхэдэнь, уйтаруулан татаад энеэбхилһэн нюдэд газетын саанаһаа халта харагдаадхиба. Тиигэхэдэнь би бүришье ехээр эшэбэб (уйлаһан нюурһаа ехээр аягүйрхэжэ ябааб), намайе хүдөөгэй багша гэжэ тэрэ хүнэй хэлэхэтэйнь сасуу, нюураа халхалаад байһан газетээ хүршэнь абаба. Тиигэхэдэнь шарабтар һахалтай, хасарлиг нюуртай, ухаатай нюдэтэй, дунда зэргын наһанай хүн байба. Шляпаяа халта үргэн татаад, урин зулгыгаар, эсэгэ ёһоор намайе мэндэшэлбэ. Тиигэхэдээ малаан ехэ магнайтай байба. Удаань иигэжэ асууба:

— Хүдөөгэй, арадай багша Швейцари ерээ бы. Энэ ехэл һайн байна даа,—гэжэ дабтаба.

Тэрэ хүнэй дуугархаданъ ямар бэ даа тиимэ уян зөөлэн, үнэн зүрхэнэй үгэнүүд дуулдажа, һанаһан байһанаа найдахаар сэдьхэл түрүүлээ агша һэн. Газетээ хажуу тээшэнь табяад һуухадань, нюдэдынь ялалзан байгаа бэлэй.

— Өөр тухайдаа, хүдөөгэй һургуулиин ажал хүдэлмэри тухай, деревниин ажабайдал тухайда манда нэгэ бага хөөрыт даа. Ородой деревни тухайда юумэ бидэнэр эндэ мүртэй дууланагүйбди. Эдэ бүгэдэнь ехэл һонирхолтой байха һэн!

Томоотой янзын гү, али бүри шэрүүншэгшье гү гэхээр энэ хүнэй Эхэ оронһоо холо ажаһууха баатай болоһон, ород эмигрант байһандань һэжэглэхээр бэшэ болоо һэн. Деревнидэхи һуудал байдал тухайдаа энэ хүндэ дууһан хөөрэжэ үгэхэм гэжэ һанабаб. 1905 онһоо минии хүдэлжэ эхилһэн деревни һонирхуулна гү, али мүнөө минии һургуулида хүдэлжэ байһан ажал хэрэг һонирхуулна гү—алин тухайнь хөөрэхэм бэ гэжэ асуухадам:

— Бүхы юумэн, хуу һонирхуулна,—гээд миһэрхэдэнь, тэрэ хүнэй нюур дахин гэрэлтээд абаба.

Ородой деревниин, хүдөөгэй багшын ажабайдалда хабаатай бүхы юумээр—бултаарнь һонирходог хүмнай В. И. Ленин байгаа гэжэ тиихэдэ мэдээгүй ябааб. Большевигүүдэй партине байгуулагша, тэрэ хүнэй номуудыень 1905—1907 онуудай үедэ оло дахин уншаһан байгааб. 1917 ондо бүхы дэлхэй дээрэ суурхаһан хүнтэй хөөрэлдэхэ золтой жаргалтай байгааб гэжэ оройдоошье мэдээгүйлби.

Иимэ ехэ сагай үнгэрһэн хойно тиихэдэ поезд соо болоһон хөөрэлдөөе тэрэ зандань дамжуулха гээшэ бэрхэ юм аабза. Тиигэбэшье гол удхань толгойдом үлэнхэй.

1905 ондо Карелиин багахан деревнидэ минии хүдэлжэ эхилһэн түрүүшын алхамууд тухай, социал-демократуудтай байгуулһан холбоо барисаан тухай, тэдэнэй үзэл бодолые хүдөө нютагта дэлгэрүүлһэн тухай, хубисхалша уряа лозунгнуудтайгаар тарияашадай буһалгаа хэһэн тухай, тэдэнэрэй помещигүүдтэй хэһэн тэмсэл тухай хөөрэхэдэмни, ехэ һонирхон шагнаа һэн.

Гүрдэлгэ, мүрдэлгын шэрүүн хатуу үе саг тухайда, 1905 оной революцида хабаадагшадай олонхиие, тэрэ тоодо намайешье мүрдэһэн, хэһээһэн тухайдань хуряангыгаар хөөрэжэ үгөөб. һүүлэй үедэ минии хүдэлжэ байһан хүдөө нютагай ажабайдал тухай, һургуулитай хүршэ һуудаг урядник тухай, һургуулиин шанха урда тээнь голлуулан байдаг сангай архиин лавка тухай, библиотекэнүүд болон номууд огтолон үгы юм гэжэ хөөрэхэдэмни, нюурынь бодолгото болон, шэгынь хубилан татаад байгаа бэлэй.

Багшанар тухайда ярижа эхилхэдээ, тэдэнэр преферанс наадажа, архи ууажа, ехэнхи сагаа барадаг, 1905 ондо байһан нүхэд шэнги хүнүүд тэдэнэй дунда олдодоггүй гэхэдэмни, иигэжэ асуугаа агша һэн:

— Тиихэдэ ямар нүхэд... й байгша һэмта?

Тэрэ дары харюусаха үгэеэ оложо ядаһандаа аягүйрхөөд, ойро зуура абяагүй байтараа, иигэжэ дуугарбаб:

— Тэдэнэр одоол ёһотой социал-демократууд һэн!—гэжэрхёод, үшөө ехээр аягүйрхэшэбэб.

Хөөрэлдэжэ байһан хүнэй нюдэ галтаад, гараа нам тээшэ һарбайн, иигэжэ дуугарба:

— Бү гайхагты! «Ёһото социал-демократууд» гэжэ ... тон һайнаар хэлээт. Ямарнууд ёһото социал-демократууд бэ, ..., «ёһото бэшэб» гэжэ нэрлэнэт, тэдээн тухайдаа хэлэжэ үгыт?

Яма... хэһээлтэ, мүрдэлгэ гэрдэлгэдэ ороошье һаа, революциин үзэл сурталда үнэн сэхэ үлэдэг, хүнүүдые ёһото гэдэгби. Иишэ тиишээ хэлбэрһэн буржуазида ... аад, хэлбэрэлсээд ябадагуудые ёһото б... гэжэ нэрлэдэгби гээд гэнэншэгээр аад, ... то... һонороо, бэшэшье һаа, хөөрэхэдэмни, тэрэ хүмни ехэ анхаралтайгаар шагнаа һэн ха гээд мүнөөшье болотор һанагшаб.

Хөөрэлдэжэ байһан тэрэ хүнэйм нюур гэрэлтээдхибэ. Социал-демократическа зохёолһоо юу уншаабта гэжэ намһаа асуужа эхилбэ. Маркс, Энгельс, Бебелиие уншаа гүт гэжэ һураба. Уншааб гээд ха... «...мократическа революцида ... социал-демократиин хоёр тактика», «Алхам урагшаа, хоёр алхам гэдэргээ» гэһэн ба Ленинэй б... номуудые уншаа һэм ... Ёһото социал-демократуудай үзэл бодол ойлгохо хэ... эдэ бүгэд ... байна. Хэн гэжэ нэрэтэйбта гээд ярилсажа байһан хүмни асууба. Нэрыемни дуулахадаа, дахин дабтаба:

— Вера! Эрхим һайн нэрэ байна даа!

Минии хүр... хө...нэй түлөө баясхалан хүргэжэ тэрэ хүн һайн һайханиие хэлэбэ:

— Мүнөө одоол хуу ойлгобоб: һайн нүхэдгүйдэжэ гансаардадагыетнайшье, танай ...мэриин бэрхэшээлнүүдыешье, Кларанһаа гараха дээрээ уярһыетнайшье — бултыень ойлгобо гээшэб.

Танай Холмеце нютагта һангай архиин лавка, урядник, церковь—эдэ бүгэдэн өөһэдынгөөл гуримаар байдаг юм ха даа. Эдэ бүгэдэн тухайда та һонирхолтойгоор хөөрөөт. Бүхы муу юумэнэй уг унги эндэһээ ха юм даа. Арад зониие хашана, зобооно, тэдэнь абла... болоод, бэеэ хуряагаад байна. Тиигээшье хадаа эдэ бүгэдые зосоогоо багтаажа ядан һанаа үнөөгөө зобон байна, һэмээхэн доохонууршье һаа, таниие аршална гэжэ та ойлгоо бэзэт. Тиигээл хадаа бэеэ хуряагаад, олон юумэн тухайда бодомжолнол даа. Бүгэдэнэй ама таглахань бэрхэтэй бшуу! Питертэ хүдэлмэришэд дахин толгойгоо үндылгөө, олониитээрээ буһалгаанда бодожо байна. Тэндэ хүдэлмэришэдэй газетэнүүд гаража эхилээ. Теэд тэдэнэй танда хүрэдэггүй байһаниинь гэмшэхээр. Питерэй, Москвагай хүдэлмэришэд ямар һонин бэшэгүүдые эльгээнэ гээшэб, тэндэһээ ерэһэн нүхэд ямар һонинуудые хөөрэнэ гэжэ һананат. Энэ хугасаада Россин хүдэлмэришэн анги урган хүгжөө, бэхижээ, хатуужаа, мүнөө дахин тэмсэхээр бэеэ зэһэнхэй. Партийна организацинуудые үй бута сохёо, тиигээшье һаань, парти, тэрэнэй үзэл бодолынь хүдэлмэришэн ангида үлэнхэй гээшэ. Мянга юһэн зуун табан он хүдөө нютагташье мүр сараагаа үлөөгөө. Тарияашадшье тиимэ удаан абяа шэмээгүй һуухагүйл байха! Россида революци болохоёол болохо!—гээд найдажа байһанаа тэрэ хүн мэдүүлээ һэн.

Сэдьхэл хүдэлгэмөөр, үнэншэмөөр тэрэ хүнэй хэлэһэн үгэ намда дали жэгүүр ургуулһан мэтэ болоо бэлэй. Бүхы ородуудһаа ямаршье илгаагүй шэнгеэр түрүүн харагдаһан энэ хүн намда ехэ зохидоор үзэгдөө бэлэй: нюдэеэ уйтаруулан татаад харахадаашье, энеэхэ, миһэрхэдээшье. Малаан ехэ магнайнь, зарим үзэгүүдые бага шалшаран һарюугаар хэлэхэнь—эдэ бүгэдэнь намда ехэ урин байгаа һэн. Энэ хүнэй нэрыень мэдэһэйб гэжэ һанабаб.

— Минии нэрэ гү?..—гээд ойро зуура шэмээгүй болобо. — Нэгэ бишыхан басаган «Дядя Водя» гээд нэрлэдэг һэн.—гэжэ миһэрэн нам руу хараба. Та, Вера, намайе нигээдшье нэр... дэтнай болохол... Холмеце гэдэ... тагтаа байхадаа... хөөрэлдөөгөө ... мартаарайгты, ... сaараабшье гэ... һанаарайгты. Россигаа б... ябаа хадаа жаргалтайл гээш... жэ тоологты. һургуулида ... жэл байгты, зоригоо бү ху... ты. Шабинараараа дамжу... тарияашадтай, залуушуултай ... тэлхэ бүхы арга боломжо ... лэгты. бэеэ хуряагаад бү ... Эндэ маанадайшье байдал х... бэшэл юм, тиигэбэшье сэдьх... ригоо хухарнагүйбди, хүдэл...

Тэрэ хүн шэмээгүй болоод... ба. Нюуртань һүүдэр тудал... хиба. тиигэхэдэнь һанаанда ... һан, эсэһэн шарай үзэгдэбэ.

— Ядахын сагта нэгэ хэд... хоногто эндэ тогтохо аргагү... шэ гүт? Цюрихтэ маанадаар ... та нэгэ хэды болохо бай... даа.—гэжэ тэрэ хүмни намд... даба.—Нэгэ һайн багша эхэ... таниие танилсуулха һэмди.

Тэндэнь бууха яһалал ду... байгаалдеэ, теэд мүнгэмни ... һантаһан аад, аргагүйб гэһэ... дэг толгойгоороо үгэбэб.

— Халагламаар лэ байна... Теэд яахаб аргагүйл хадаа ... гуулидаа бусыт даа. Ёһото ... циал-демократуудай үзэл с... өөһэдынгөө һурагшадта дамжу... ты. Хойто жэл хүдэлмэри... тосхондо, үгышье һаа Мос... зөөжэ ерэхэ аргатай болож... гадта. Арадай гэгээрэлэй ... ябуулагшадтай Рубакин ехэ ... боо барисаатай хүн, Танда т... ха байха, бидэшье боломоор... хэдтэй холбуулхабди. Зунда... найда ерээрэйгты. Рубакинһаа... ло бэшэ байдагбди. Ерэхэ гү...

Харюусажашье үрде...
Поезд станцида орожо ерэбэ.

— Зай, Вера, баяртай!—... минии танилсагша хүн хэлэб... Өөртөө үнэншэгты. танай ... хии дэмы һалахагүй байха... си дээгүүр наранай гэрэл бай... Тэндэ үлэһэн нүхэдтэеэ у... байхат.

Поезд тогтошобо. Хамта яб... хүнүүдни вагонһоо гараба. ... хоор харанам. «Дядя Водя» ... нэрлэгшэ хүмни платформо ... толгой нюсэгөөр зогсоод, һо... мон шляпаараа даллана, хо... юушьеб нам руу оглол... Хэлэһэн үгэнүүдынь юун ду... ха һэм даа.

Тверь хүрэтэр үргэлжэлһэн ... даа хилын саана һуудаг нэгэ ... той вагон соо хэлэһэн яри... тухайдаа шэбшэһээр бусаа ... һэм.

Швейцари аяншалга, вагон ... хи уулзалга намда дали ж... ургуулаа, сэдьхэлыемни тэ... этигэл найдабарииемни бус... бэлэй.

Швейцарска поездын вагон ... хамта ябаһан хүмни В. И. Л... байгаа гэжэ аяар һүүлдэ—... оной зун багшанар-интернац... листнуудай бүхэроссин I с... дээрэ мэдээ һэм. Энэ съез... трибунада В. И. Ленинэй гар... амаршалгын үгэ хэлэхэдэнь, ... ехээр баярлаа гээшэ һэмбиб ... шанар тухайда, тэдэнэрэй ... го тухайда хэлэхэдэнь, 1913 ... вагон соо уулзаһан хүмни ар... һонороор һанагдажа байба. ... димир Ильич Ленин гэжэ ... аабзаб даа. 1913 ондо уул... тухайдаа ошожо һануулһайб ... ехэтэ бодожо байгааб. Ленин... багшанарые зоригжуулаа, ... үедэ таанарай ажал арад ... аргагүй хэрэгтэй гэхэдэнь ху... ехээр урмашан угтаа һэн. ... нэй үгэ хэлэжэ байхадань, ... царска поездын вагон соо бол... хөөрэлдөөмнай үргэлжэлһэн ... зосоом оробо. Хуряангы үгэ ... һэнэйнгээ һүүлээр Вла... Ильич съездһээ гаража оше... лэй. Уулзажа шадаагүй үлөө...

Тэрээнһээ хойшо олон ... үнгэрһэн хойно, 1936 ондо ... дай гэгээрэлэй комиссариадт... дэлжэ байхадам, А. М. Гор... наһа бараһан хойно В. И. ... Алексей Максимович хоёрой ... шэлсэһэн бэшэгүүдые лах... шаад, сэдьхэлни хүдэлөө ... Н. К Крупская хөөрөө бэл... рээниень ехэ анхарал... шагнаад, швейцарска поез... 1913 ондо, багшанарай съезд... рэ 1918 ондо Ленинтэй уул... тухайдаа хөөрөө һэм. Мини... рөөе Надежда Константи... ехээр һонирхон шагнаад, ... тухайда бэшэхыемни ду... һэн. Тиихэдэ швейцарска по... хүдөөгэй багшатай уулзаһа... хайдаа Владимир Ильичэй ... һые һанаа бэлэй. Н. К. Кру... гай хэлээшые дүүргэхэ хү... тэй удаан тухеэрээб даа, ... 1939 ондо. Надежда Конст... новнагай наһа бараһан ... швейцарска поезд соо 1919 ... Владимир Ильичтэй уулзаһ... хайдаа бэшээ бэлэйб.

* * *

КУРБАТОВА (ВЛАСОВА) Вера Степановна (1887 ... түрэһэн)—1917 онһоо КПСС-эй гэшүүн. Багша. 1905—... онуудай революцида хабаадалсаһан. Мүрдэлгэ хэһээлтэ... саһан, хоёр удаа хаагдаһан байгаа. Октябриин ... циин һүүлээр Тверской губерниин уезднүүдэй, Тор... Москвагай һургуулинуудта багшалһан. 1934 онһоо РСФ... Гэгээрэлэй наркомадта дунда һургуулиин управлениин ... пектороор хүдэлөө. Мүнөө тусхайта пенсионер.

«Владимир Ильич Ленин тухай дурасхаалнууд» 1963 ондо гараһан суглуулбариһаа абтаба.

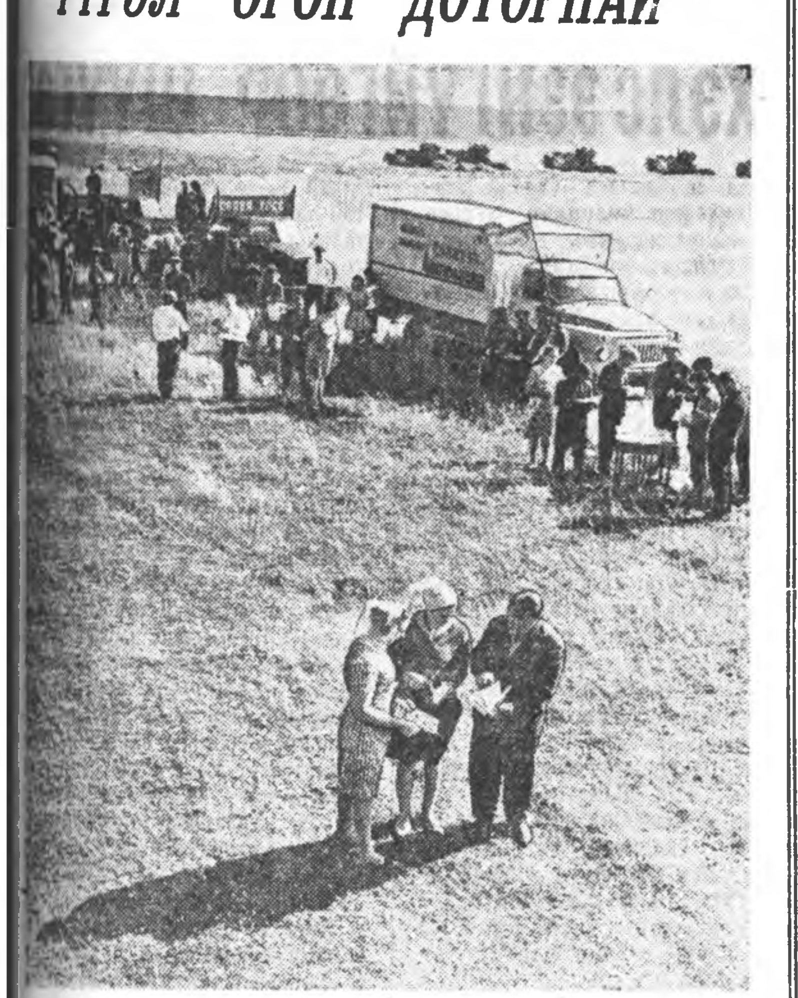
ЛЕНИНЭЙ ҮДЭР-НҮҮДТЭ

Хизаар ороноо шэнжэлхэ Хяагтын музей В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлдэжэ эхилээ. Музейн зал соо «Ленин Совет гүрэнэй үндэһэ һуури табигша, хүтэлбэрилэгшэ», «Ленинэй нэрэ Эхэ ороноймнай карта дээрэ» гэһэн выставкэнүүд эмхидхэгдээ. Мүн тиихэдэ үхибүүдтэ зорюулагдаһан «Ленин ба хүүгэд» гэһэн удхатай хөөрэлдөөн үнгэргэгдэжэ, грампластинка дээрэ бэшэгдэһэн В. И. Ленинэй хэлэһэн үгэ, Ленин тухай дуунууд шагнагдаһан байна. Тэрэнһээ гадна музейн үргэн ехэ һаруул зал соо граждан болон Эсэгэ ороной хамгаалгын дайнуудай, табан жэлэй түрүүшүүлэй хабаадалгатайгаар эдир пионернүүдэй найр зугаа, баяр ёһололой оршон байдалда үнгэргэгдэдэг болонхой. Мүн тиихэдэ «Темп» гэжэ кинотеатрта «Ленин хэтэ мүнхэдөө амиды» гэһэн выставкэ аяар гурба һарын туршада харуулагдана. Эндэ кино харуулхаһаа урид «Знание» бүлгэмэй Хяагтын отделениин лекторнууд В. И. Ленин тухай һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргэдэг заншалтай.

һүүлэй сагта музейн хүдэлмэришэд хүдөө нютагуудаар ябажа, тэндэхи хонишод, малшадай дунда «Ленинэй үдэрнүүдые» эмхилхэнэ. Жэшээлбэл, манай штатна бэшэ научна хүдэлмэрилэгшэ А. Атутов Хяагтын-Алагай, Ара-Булагай, Субэгтын, Ботын болон Харанхын малшад, хонишодто В. И. Ленинэй ажабайдал харуулһан нүүдэл выставкэтэйгээр ошожо, һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргэһэн юм. Теэд эндэ үнгэргэгдэһэн «Ленинэй үдэрнүүдтэ» гахайн фермые даагша, Ленинэй орденой кавалер Я. Лазарев өө... гөө ажал тухай тобшохоноор ... рэжэ, сугларагшадые ехэтэ... нирхуулаа. Тэрэнэй һү... грампластинка дээрэ бэшэг... В. И. Ленинэй хэлэһэн үгэ ... нагшаба. Харин мүнөө ху... бүлэг хүдэлмэрилэгшэд хуж... 1917 ондо Петроград хотодо ... Ленинэй хэлэһэн элидхэлн... шагнаһан, үнинэй улаангв... цуулэй һонирхолтой дурасх... хөөрэлдөөнүүдые бэшэжэ ... аймагайнгаа ажалшадай ... үргэн дэлисэтэйгээр тайлб... на. «Ленинэй үдэрнүүд» хаа... нагүй эмхидхэгдэжэ, улам ... хурсаар, һонирхолтойгоор ... лагдажа байна.

Р. ТУГУТОВ,
Хяагтын хизаар орон... шэнжэлэлгын музе... хүдэлмэрилэгш...

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

ВОРОНЕЖСКО ОБЛАСТЬ. Острогожеско районой таряалан дээрэ 2 мянга шахуу механизаторнууд ажаллана. Районой түбэй культурын байшангай агитбригадынхид таряашадта хирэ-хирэ болоод лэ айлшалжа байдаг заншалтай. Ургаса хуряалгын эхилһээр тэдэнэр районой бүхы ажахынуудта ошожо, һонирхолтой концертнүүдые харуулһан байна. Тэндэхи худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд мүн лэ таряашадта ошожо, худалдаа наймаа эмхидхэдэг юм. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Коминтернын нэрэмжэтэ колхозой механизаторнуудта ном худалдадаг автолавка ерээд байна.

ТАСС-ай фотохронико.

БАРИЛГАШАД НОМ БЭШЭНЭ

ГЭС-эй барилгашадай зохёон бэшэһэн «Потомки Ермака» гэжэ ном Красноярскын номой магазинуудта ороо. Энэнь Красноярскын номой хэблэлэй гаргаһан очеркнууд, рассказууд, шүлэгүүд болон һанамжа дурасхаалнуудай гурбадахи суглуулбари болоно. Сибиреин юрэ бусын барилгын түүхэтэй танилсуулна.

«Огни Енисея» гэжэ газетын харгыдахи уран зохёолшодой бүлгэм табан хэһэг тиражтай, гар бэшэгэй журнал хэблэн гаргаа. Энэнь «Потомки Ермака» гэжэ тухай бэшэгэй эхин болоно.

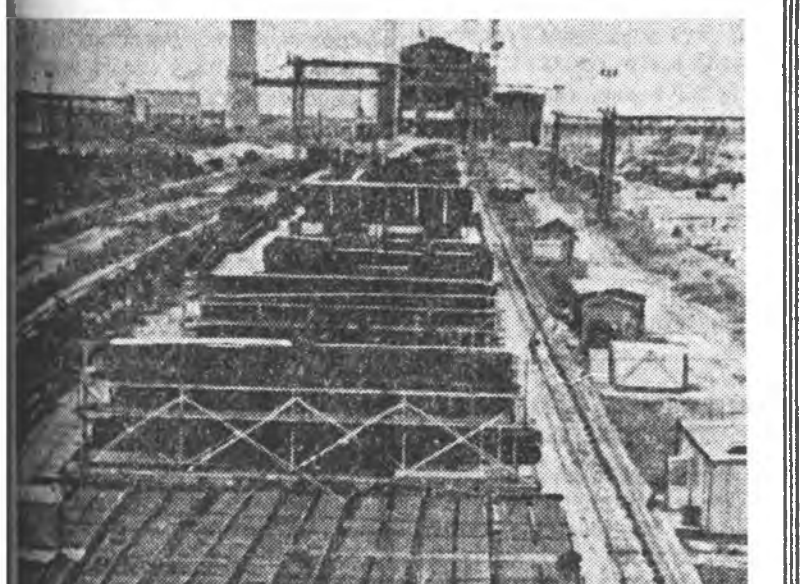
Хүдэлмэришэд—уран зохёолшодой хуби заяан Красноярскын ГЭС-тэй таһаршагүй холбоотой. Юуб гэхэдэ, 1954 ондо Казахстанай шэнэ газар элдүүрилхэеэ гэжэ түрүүн ерэһэн Владилен Белкин «Потомки Ермака» гэжэ номой авторай нэгэниинь юм. Энэ хүн 1956 ондо сэрэгэй албанһаа табигдаад, эндэ шэнэ барилгын эхилһэн тухай дуулахадаа, иишэ ажаллахаар ерэһэн байгаа.

Тиин Дивногорскын аглаг намдуу байгаалиие автомашинын хүрдэ һэрюулээ. Уһа шэрэһэн машинын ерэхэдэ, бидон, хүнэгүүд бариһан гэрэй эзэн эхэнэрнүүд: «Василь уһа асараа!» гэлдэн, газаашаа гүйлдэжэ гарадаг байһан. Энэ машинын рульда Дивногорскын жолоошон Василий Курикалов һуудаг һэн. Үглөөгүүр эртэ гэрэй эзэн эхэнэрнүүдые уһаар хангажа үрдеэд, үдэшэндөө шэнэ шүлэгүүдээ нүхэдтөө уншажа үгэдэг бэлэй. Нүхэр Курикалов баһал «Потомки Ермака» гэжэ номой автор.

Василий Москвагай кинематографиин институдай сценариин факультедые дүүргэхэеэ байна. Энэнэй түрүүшынь сценари абтаад, мүнөө «Красноярска ГЭС тухай» хоёрдохи сценаряа бэлдэжэ байнхай.

Хүдэлмэришэд-литераторнуудай зохёол гансал «Потомки Ермака» гэжэ номоор дүүрэхэгүй. Шулуушан Владилен Белкин «Трава на камне» гэжэ шүлэгүүдэй ном түрүүшынхеэ гаргуулаад, мүнөө хоёрдохи номоо хэблэлдэ тушаагаа. Мүн геолог Олег Луцевичэй «Пиропы» гэһэн рассказуудай суглуулбариие Красноярскын номой хэблэл барлан гаргаа. Бетонщик Анатолий Зябрев «Енисейская тетрадь» гэжэ повесть бэшээд, тэрэнь «Молодая гвардия» хэблэлээр гаргагдаа.

Владимир ЗЫКОВ, (АПН).

1969 ондо Эстонско ГРЭС-эй барилгашад түрүүшын хоёр энергоблок ашаглалгада тушааха юм. Час соо 640 тонно уурал гаргаха түрүүшын котлоагрегадай хабсаралгые «Севзапэнергомонтаж» участогай хабсаргагшад байгша оной ноябрьда дүүргэхэ зорилготой. Зураг дээрэ: түрүүшын котлоагрегат суглуулгын талмай дээрэ.

ТАСС-ай фотохронико.

ҮЙЛЭДБЭРИИН КУЛЬТУРА—МҮНӨӨДЭРЭЙ ШУХАЛА ЗОРИЛГО

I.

Гэгээн гэрэлтэ ерээдүйн — коммунис обществын хүн хадаа алишье талаараа үе сагайнгаа эрилтэдэ гүйсэд харюусажа шадахаар хүмүүжүүлэгдэхэ ёһотой бшуу. Ухаан бодолойнгоо, бэе махабадайнгаа талаар дүрбэн тэгшээр хүмүүжүүлэгдэхын тула нэн түрүүн нийтын үйлэдбэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулагдаха болоно. Түгэс болбосорһон, юу-хээ яһала һайса үзэһэн хүн үйлэдбэриин культурые заатагүй хүндэлдэг, ёһо гуримыень наринаар сахижа байхые оролдодог. Хаана үйлэдбэриин культура наринаар сахигданаб, тэндэ ажал хүдэлмэришье урагшатайгаар ябадаг ааб даа.

Дээрэ дурсагдагша асуудалнай хоёр илгаатай байдаг. Нэгэдэхеэр, хүдэлжэ байһан газараа арюун сэбэрээр бариха, түхеэрэлгэнүүдээ ашагтайгаар хэрэглэхэ, ажал хүдэлмэреэ таһалдуулангүй нэгэ жэгдээр ябуулха; хоёрдохёор, бүхы юумэн үйлэдбэриин культурые эрхилдэг хүнһөө дулдыдана. Энээн дээрэһээ хараад үзэхэдэ, үйлэдбэриин культура хадаа хүнэй бүхы һайн талые халан абана:

1). Үйлэдбэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсахын, ашаг үрэтэй юумэ хэхын тула эрдэм шадабари хэрэгтэй болоно.

2). Мүнөө үеын зэр зэмсэг, оньһон техникэ ашагтайгаар хэрэглэхын тула ажалай дадалтай, дүй дүршэлтэй, бэе махабадайнгаа талаар түгэс бэлэдхэлтэй байха хэрэгтэй болоно.

3). Эгээл шухалань гэхэдэ, уг зорилгоёо зүбөөр ойлгохо, ажал хүдэлмэридөө үнэн зүрхэнһөө хандаха, саашанхи хэрэгүүд тухайдаа һанаагаа зобохо ябадал болоно.

Коммунизм үргэн дэлисэтэйгээр байгуулха үедэ үйлэдбэриин культурын гурбан онсо хубиин үндэһөөрөө хубилжа, тад ондоо түхэлэй хүдэлмэришэдые хүмүүжүүлхэ асуудалай гарахань лабтай. Тиимэрхүү түхэлэй хүдэлмэришэн хадаа мүнөө үеын хүдэлмэришэнһөө, таряашанһаа, интеллигентһээ тад ондоо, имагтал үе сагайнгаа эрилтэдэ түгэс харюусажа шадаха байна бшуу.

Гэбэшье коммунизм үргэн дэлисэтэйгээр байгуулха үеын зарим тэды шухала зүйлнүүдые хаража үзэе.

II.

Үйлэдбэриин хүгжэхэ тудам эрдэм ухаанай, техникын нүлөөн бүри ехэ болохо. Гэбэшье ангиин хёморооото обществе дотор энэнь урагшагүйдэхэ. Эрдэм, техникын шэнэ шэнэ туйлалтанууд промышленность болон хүдөө ажахыда үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэжэ, аша үрэтэйгөөр хэрэглэгдээшье һаа, харин хүн гээшэмнай машинын мэдэлдэ орошоно. Иимэрхүү бирагүй байдал капиталис үйлэдбэри дээрэ үзэгдэнэ. Капиталис оронуудай ажалшадай олонхинь бага сага һураһан болоод, хүдэлхөө һөөргөө завод гү, али бусад промышленна предприятинуудта ерэдэг юм. Юундэ тиигэнэб? Мүнгэнэй хойноһоо уланхатаһан баяшуул хүн зоной хуби заяан тухай һанаагаа зободоггүй, харин һургуули багатай хүдэлмэришэдые гарһаа гаратар зарахые, машина мэтэ абяагүйхэн хүдэлгэхые оролдоно бшуу. Империализмын тала баримталагшад мүнөө хүнэй орондо автомадуудые хэрэглэхэ гэжэ дугташалдана. Автомат гээшэнь хэдышье гоёор бүтээгдээ һаа, хүн мэтэ хайшан гэжэ ухаалдижа шадаха бэлэй.

Тиихэдэ социалис обществодо научно-техническэ хүгжэлтын асуудал тад ондоогоор, имагтал социалис ёһоор табигданхай. Эд бараа, промышленна продукци үйлэдбэрилжэ байһан хүн хадаа арад зондоо, Эхэ орондоо аша туһатай юумэ хэжэ байһанаа ойлгоно. Социализм болбол эрдэм наукые ажалша хүнэй аша туһада табина ха юм.

Гэбэшье энэ түүхэтэ амжалтамнай тиимэшье бэлээр туйлагдаагүй. Амжалтымнай эхин хадаа үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал усадхалгаһаа һабагша татана. Түсэбтэ табан жэлнүүдэй үедэ социалис экономико хүгжэн һалбаржа, юрын хүдэлмэришэд болон таряашадай ухаан мэдэрэлые дээшэлүүлхэ, инженерно-техническэ хүдэлмэришэдэй хэмжээндэ хүрэтэр дэбжүүлхэ гэһэн зорилго табигдана. 1959 оной һүүл багта СССР-эй хүн зоной табанай хоёр хуби (15 наһанһаа дээшэ) дунда ба дээдэ һургуулитай болоһон байна. Ушар тиимэһээ хүдэлмэришэдые гансашье техникумэй программаар бэшэ, мүн инженер-техник болоторнь олоор һургаха гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Пленум (1959 он) хараалһан байна. Хоёр жэлэй үнгэрһэн хойно КПСС-эй XXII съезд маанадай урда үшөө шэнэ зорилго табяа. Үйлэдбэриие бэлиг шадабаритай хүдэлмэришэдөөр хангахын тула инженерно-техническэ, агрономическа, медицинскэ болон бусад тусхай мэргэжэлтэдые олоор һургаха зорилго гараа. Энэ шухала зорилго шиидхэгдээ һаа, ухаанай ба хара ажалай хоорондохи илгаа үгы болохо юм.

Дээрэ дурсагдаһан зорилгонуудые бэелүүлхын тула юун хэгдэхэ болоноб? Нэн түрүүн, юрэнхы болон тусхай һуралсал улам саашадань хүгжөөхэ шухала. Инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые бэлдэлгээр мүнөө Советскэ Союз дэлхэйн ямаршье оронииe холо ахижа гараа. Ойрын жэлнүүдтэ манай орон дотор бүгэдэ нийтын дунда һуралсал нэбтэрүүлэгдэхэ, 1980 он багта студентнүүдэй тоо гурба дахин олошорхо байна.

Үйлэдбэриин хүдэлмэрилэгшэдэй бултадаа шахуу дунда һургуулитай болохо тудам ажалшадта научно-техническэ эрдэм олгохо хэрэг нилээд хүнгэрхэ. Тиихэдээ хүдэлмэришэд үдэшэ бүхэндэ һургуулида заабол ошохогүй, харин сүлөөтэй сагтаа эрдэм бэлигээ гэртээшье дээшэлүүлжэ болоно. Эрдэм ухаанай, техникын шэнэ шэнэ туйлалтануудые саг үргэлжэ шудалжа, техническэ түрүү онол аргануудые үйлэдбэридөө нэбтэрүүлжэ байхада бүришье таатай гоё болохо.

СССР дотор ажалай үдэрэй богони болохотой хамта, хэнэйшье мэдэхээр, ажалшад сүлөөтэй сагаа тон зүбөөр үнгэргэхые, ухаа мэдэрэлээ дээшэлүүлхые оролдоно гээшэ. Культурно-техническэ бэлэдхэлээ дээшэлүүлхын, баяжуулхын тула мүнөөшье олохон промышленна предприятинууд ехэ оролдолго гаргана. Жэшээнь, комбайнуудые бүтээдэг Таганрогой заводой дэргэдэ техническэ ухаан мэдэрэлэй нийтын институт мүнөө хүдэлнэ.

Холо ошоод яалай. Манай Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй зургаа мянгаад шахуу хүдэлмэришэд үйлэдбэриин, нийтэ соёлойнгоо бэлэдхэл улам дээшэлүүлхые оролдоно. Энэ талаар һүүлэй 3—4 жэлэй туршада хүдэлжэ байһан эрдэм ухаанай, техникын, түрүү дүй дүршэлэй, техническэ творчествын арадай университедүүд илангаяа һайнаар нүлөөлнэ. Элдэбын онол аргануудые хэрэглэнэ. Лекци, семинар, экскурси, техническэ кинофильм болон хөөрэлдөөнүүд тэндэ оролсоно. Иимэрхүү түхэлэй һуралсал хадаа ажалшадай ухаан мэдэрэлээ дээшэлүүлгэдэ ехэ һайнаар нүлөөлнэ. Жэшээнь, нёдондо үбэл Ленинградта таби гаран университет хүдэлжэ, тэндэнь арбаад мянган ажалшад һуралсаһан байгаа.

III.

Үйлэдбэриин культурын хоёрдохи һайн талань гэхэдэ, ажалай дадал шадабариие дууһан хамтадхаад, хүдэлмэришэдэй хүдэлхэ үедөө ухаан мэдэрэлээ түгэс хэрэглэхэдэнь ехэ туһатай байгаа.

Энэ талаар хоёр зүйлые онсолон тэмдэглэмээр. Коммунис обществын үедэ хара ажал хэнгүй, миин кнопко дараад лэ һуухабди гэжэ зариман тад буруу һанадаг. Хэнэйшье мэдэхээр, коммунизмын үедэ хүн эсэтэрээ хүдэлхэшьегүй һаа, бэеэ саг үргэлжэ һорижо, габшагай, согтой дорюун байхые мартаха ёһогүй. Юуб гэхэдэ, бэе махабадай һайн байха тудам ажал хүдэлмэри (промышленностьда гү, али хүдөө ажахыда—өөрэгүй) урагшатайгаар ябаха бшуу. Ерээдүйн эрдэм ухаанай жолоо шангаар барижа, үшөө туйлагдаагүй амжалтануудые туйлахын тула үнэхөөрөөшье хүдэр шанга хүнүүд хэрэгтэй болохо. Тиимэһээ совет хүн зоной ажаһуудалда физкультура ба спорт заатагүй орохо ёһотой гэжэ КПСС-эй Программа соо дэмы хэлэгдэнэгүй.

Нилээд удаан сагай туршада ухаан бодолой ба хара ажалай хоорондо илгаатай байгаа. Хара ажал хэжэ шададаг һаа, ондоо юумэн хэрэггүй гэжэ зарим нэгэн тад буруу тоолодог һэн. Теэд тэрэнь тэрэшье гэлэй. Харин мүнөө сагта — электроникын үедэ хүдэлмэришэд нилээд һургуулитай болоһон, тиимэһээ ухаанай болон хара ажалые нэгэ доро сахижа хүдэлнэ ха юм. Жэшээнь, булад хайлуулагшын хүдэлмэриие абаад үзэе. Ажаглалта хэһэнэй ёһоор, булад хайлуулагша халаанай үедэ ухаан мэдэрэлээ гүйлгэхэһөө хоёр дахин багаар бар хүсэ гаргаха баатай болоно. Гадна бусадшье мэргэжэлэй хүдэлмэришэд үе сагайнгаа эрилтэдэ түгэс харюусажа шадана гээшэ.

Мүнөө үеын политехническэ дунда һургуулинууд түгэс бэлэдхэлтэй, ухаанай ба хара ажалай дадал шадабариие хамтадхажа элсүүлһэн залуу мэргэжэлтэдые гаргана. Олонхи хүбүүд, басагадай дунда оператор, наладчик болон бусадшье профессиональна мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд дайралдана. Гэбэшье тиимэрхүү һургуулинуудые дүүргэгшэд хүдэлмэришэн ангиин диилэнхи хубинь болоногүй. Нилээд дүй дүршэлтэй, ухаанай болон хара ажалай дадал шадабаритай болоһон хүнүүд нэн түрүүн жэл бүхэндэ нэбтэрүүлэгдэжэ байгаа шэнэ шэнэ түхэлэй оньһон техникэтэй танилсаха, тиигээд ашаглаха зэргэтэй юм.

Тиихэдэ залуу мэргэжэлтэ гаража байһан шэнэ шэнэ оньһон техникэтэй хайшан гэжэ танилсаха болоноб? Һургуулида шудалхаһаа гадна, томо томо завод болон фабрикануудай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн тусхай клубта ябаха болоно. Эгээл эндэ тэдэнэр техникын бүхы оньһон зүйлнүүдтэй дүтөөр танилсаад, һүүлээрнь өөрөө хэрэглэхэ ушартай. Научна, техническэ зохёолоор мүнөө хүдэлмэришэн бүхэн һонирхоно. Тусхай зохёолоор һонирходог, саг үргэлжэ ном һудар уншадаг хүнүүд үйлэдбэриин бүхы нюусые һайса мэдэнэ, мүн ажалай дадал шадабаритай болоно.

IV.

Ажалай шэнэ журам нягтаар сахижа, ашаг үрэтэйгөөр хүдэлхэ гээшэмнай мүн баһа үйлэдбэриин культурын нэгэ хуби болоно. Имагтал коммунис ёһоной журам байгуулхын тула нэн түрүүн хүмүүжүүлгын органууд (һургуули, хүдэлмэришэдэй коллектив, соёл гэгээрэлэй эмхинүүд) эдэбхитэйгээр хабаадаха ёһотой. Энэ талаар һайн һайхан, аша туһатай жэшээнүүдые олоор хэрэглэхэ шухала.

В. БОРИСОВ,
инженер-барилгашан.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ СЛЁТ БОЛОБО

Һаяхан хүгжэмэй училищиин концертнэ зал соо Улаан-Үдэ хотын Советскэ районой үйлэдбэриин предприятинуудай түрүүшүүлэй заншалта гурбадахи слёт үнгэргэгдөө. Энэ слёт дээрэ КПСС-эй райкомой секретарь Портнягин үнгэрһэн хахад жэлэй социалис мүрысөөнэй дүнгүүд тухай, дэлгэрэнгы элидхэл хэһэн байна. Гадна үнгэрһэн зургаан һарын хугасаада судно-заһабарилгын, шэлэй, «Электромашина» заводуудай болон оёдолой фабрикын коллективүүд хараалагдаһан түсэб даабаряа, абаһан социалис уялгаяа уридшалан дүүргэжэ, дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн юм. Элидхэлшын хэлэһэнэй һүүлээр судна заһабарилгын заводой хүдэлмэришэн, коммунис ажалай ударник Мунин өөрынгөө ажал хүдэлмэри тухай, мүн коллективэйнгээ ажабайдал, туйлаһан амжалтанууд тухай тобшохоноор хөөрэһэн байна. Тиихэдэ оёдолой фабрикын түрүү хүдэлмэришэн Бурдина түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, ажалайнгаа эрхим амжалтануудые агуу ехэ вождь В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлэг болгон бариха байһанаа суглараг шадта мэдүүлээ.

Үгэ хэлэгшэдэй һүүлээр түрүү предприятинуудта КПСС-эй райкомой, аймагай түйсэдхэхэ комитедэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдажа, ажалай түрүүшүүл Хүндэлэлэй грамота болон үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа.

Н. ХАЗАГАЕВ.

Түмэр замай Улаан-Үдын станциин коллектив II кварталайнгаа дүнгүүдээр бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ түрүүлэн гаража, Зам харилсаанай министерствын, Түмэр замшадай профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта, мүнгэн шанда хүртэбэ. Зураг дээрэ: станциин 11-дэхи постын ахалагша стрелочница Анна Федоровна Чебунина.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

НЭГЭДЭХИ ШАНДА ХҮРТЭБЭ

РСФСР-эй загаһанай ажахын министерствын коллеги болон эдеэ хоолой промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай Президиум байгша оной хоёрдохи кварталда загаһа олзоборилгын предприятинуудай, бригаднуудай дунда дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолон гаргаһан байна.

Энэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, загаһа олзоборилгоёо 137 процент, үйлэдбэрилэн гаргаха түсэбөө 147 процент дүүргэжэ, эрхим амжалта туйлажа шалгарһан Кабанксын загаһанай заводой коллективэйхид РСФСР-эй Загаһанай ажахын министерствын коллеги болон Эдеэ хоолой промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай Президиумэй дамжуулгын Улаан тугта, нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртэһэн байна. Мүн тиихэдэ загаһа олзоборилгын бригаднуудай дундаһаа Баргажанай Адагай И. Малогрошеевэй хүтэлбэрилдэг загаһашадай бригадынхид нэгэдэхи мүнгэн шангаар шагнагдаа. Зүгөөр эдэнэр үнгэрһэн долоон һарын туршада 1400 центнер загаһа барижа, жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэ алдаршаһан юм.

Харин хоёрдохи шанда Хойто-Байгалай аймагай А. Кучинскиин, Баргажанай аймагай В. Бурдуковскиин хүтэлбэрилдэг загаһа олзоборилгын бригаднууд хүртэһэн байна.

И. АРТЮНИН.

ШЭНЭ КОМБАЙНУУД

«Ростовсельмаш» завод СК-5 («Нива») маркын гуша шахуу шэнэ комбайн туршахын тула бүтээн гаргаа. Ороохото таряа хуряадаг шэнэ агрегадуудые хүдэлгэн туршажа байһан колхоз, совхозуудһаа мэдээсэхэдээ, тэдэ машинануудта үндэр сэгнэлтэ үгэнэ.

«Нива» урда тээнь гаргагдаһан СК-4 гэжэ комбайнһаа 25—30 процентээр үлүү бүтээсэтэйгээр хүдэлнэ. Секунда соо табан килограмм таряа сэбэрлэжэ гаргадаг. Машинын газаа тала зохид болгогдонхой.

Ростов-на-Дону хотодохи хүдөө ажахын машина бүтээдэг Ростсельмаш гэжэ томо заводто ерэхэ жэл «Нива» комбайн олоор гаргагдажа эхилхэ юм.

Тэрэшэлэн Сибириин полинууд дээрэ таряа хуряаха шэнэ агрегат бии болгогдожо байна. Хоёр барабантай тэрэ комбайн «Сибиряк» гэжэ нэрлэгдэнэ. Тэрэ машина бүтээсынгээ, тааруу зохидойнгоо талаар «Нивэдэл» адлирхуу. Шэнэ комбайн мүн лэ секунда соо 5 килограмм таряа сэбэрлэжэ гаргахаар хараалагданхай. Зохид кабинатай. «Сибиряк» олоор гаргагдажа эхилээ. Красноярскын комбайн бүтээдэг завод энэ жэлдэ таба мянган тиимэ машина бүтээн гаргаха тухайламжатай.

Татьяна ДУДКИНА.
(АПН).

РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГҮҮДҺЭЭ

РАДИОГҮЙ АЙЛ ДҮЛИИ

— Дүлииршоод байналди. Түргэн туһаламжа үзүүлыт,— гэжэ газетээр дамжуулан хандаха ушартай болобобди.

Хаанамнай, ямар тиимэ дүлиирүүлдэг үбшэн дэлгэршэбэ гээшэб гэжэ бү гайхатты. Яажа дүлиирһэнээ хөөрэжэ үгэһүүб:

— Бидэ Улаан-Үдын инвалидуудай, үндэр наһатайшуулай интернат-байшанда зуу гаран хүн байдаг гээшэбди. Бидэнэр һүүлэй үедэ радио шагнаха аргагүй, дүлии балай болошоод байнабди. Урдандаа, нугаһагүй нуур дүлии, нохойгүй айл дүлии гэдэг байһан һаа, харин мүнөө радиогүй айл дүлии гэһэн үгэ бидэндэ эгээл таарамжатай. Юун болоо юм гэхэдэ, байгша оной июнь һараһаа эхилжэ радиомнай муудаһан юм. Түрүүшээр үе үе болоод шангаар, үгышье һаа һулаар шииганажа байтараа шаршаганаад, пиршаганаад, үгэ хүүрынь таһалдажа, юушье ойлгохын аргагүй болошодог һэн.

Маниие зорёолһон юумэндэл зобоожо байтараа, һүүлэй һүүлдэ шэб балай болоһоор хахад һараһаа үлүүтэй саг үнгэрбэ. Энэ үе соо ээзд ноёдто хонходожо, хэдэнтэ дуулгагдаһан болобошье, радиомнай абяагүй байһаар лэ зандаал даа. Хүндэтэ редакци энэ хэрэгтэмнай туһалха бэзэт гэжэ үнэн зүрхэнһөө этигэн найданабди.

Б.-М. ДЫШИНОВ.

НОЁХОН НЮТАГТАА

Үнгэрэгшэ жэлдэ колхоздомнай үбһэ тэжээл тиимэшье ехээр бэлэдхэгдээгүй һэн. Тиигэбэшье ахалагша хонишон Владимир Будаевтанай бүлэ хонидоо тураажа зүдэрөөнгүй зунай ногоон дээрэ гаргаа. 600 гаран эхэ хониһоонь зуун толгой бүриин 90 хурьган түлжүүлэгдэбэ. Илангаяа эхэнүүдһээ илгагдаһан хурьгадынь эрхим һайн байгаа гэжэ колхозой правленидэ сэгнэгдэһэн.

— Хурьгадтнай ямараар тушаагдааб? — гэжэ хонишонһоо асуухада:

— Толгой бүриин 25 килограмм болоо һэн,— гэжэ Владимир хөөрэнэ.

Володя Будаев Нимацу һамгантаяа арба гаран жэлдэ хонин ажалда ябана. Ажалда дүй дүршэлтэй хонишод гэжэ Ноёхон нютагтаа магтуулдаг.

С. БИЛИКТУЕВ,

42 ЖЭЛ ТАҺАЛГАРЯАГҮЙ

Сэлэнгын аймпотребсоюзай Тамчын сельподо Афанасий Иванович Югов аяар 42 жэлэй туршада таһалгаряагүй ажаллана. Энэ хугасаа соо А. Югов арадай хинан шалгагшаар, ревизионно комиссиин түрүүлэгшээр нэгэнтэ бэшэ томилогдоһон, мүн олониитын бусадшье хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан юм. Арадай зөөриие бүрин хүсэндэнь байлгадаг, үргэн нийтэ худалдан абагшадайнгаа эрилтэнүүдые хүсэдөөр хангадаг, ушарһан дутагдалнуудтай эрид шангаар тэмсэжэ, тэрэл сагтань усадхагша бэлэй. Тиигэжэ энэ үбгэжөөл хани нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй болоһон юм. Һаяшаг Афанасий Иванович Юговэй 60 наһанайнь ой баяр ёһололой оршон байдалда тэмдэглэгдээ. 60 наһанай үндэр дабаа гаталһан Афанасий Иванович Юговэй худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ 42 жэл таһалгаряагүй үнэн зүрхэнһөө хүдэлһэнтэйнь дашарамдуулан, Буркоопсоюзай правлениин болон профсоюзай обкомой зүгһөө Хүндэлэлэй грамотаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнаа.

Д. КОЛМАКОВ.

„БУРЯАД ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„ТУРАНДА ТУНАҺАН МАНАН"

Иимэ гаршагтай статья манай газетын июниин 6-най номерто толилогдоһон юм. Тэндэ Түнхэнэй аймагай Туранай совхоздо нийтын малай тоо бүридхэлэй хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэжэ байһан, совхозой эрхим һайн үнеэдэй үмсын малтай андалдагдажа байһан тухай хэлэгдэһэн байгаа.

«Туранда тунаһан манан» гэһэн статья соохи баримтануудые тусгаар комисси шалгаба гэжэ аймагай прокурор нүхэр А. Мильников манай редакцида һаяхан мэдээсэбэ. Энэ комиссида республикын Хүдөө ажахын министерствын, аймагай үйлэдбэриин управлениин түлөөлэгшэд, хабаадаа. Һүүлдэнь шалгалтын дүнгүүд КПСС-эй райкомой бюродо зүбшэгдэжэ, совхозой хүтэлбэрилэгшэд зэмэлэгдэв.

Фестивальда хабаадагша хөөрэнэ

МАРТАГДАШАГҮЙ ҮДЭРНҮҮД...

Болгариин үзэсхэлэн гоё ниислэл хото Софида үнгэргэгдэһэн ээлжээтэ, Бүхэдэлхэйн IX залуушуулай фестивальда хабаадалсаһан Нима Ивахинов хөөрөөгөө хаанаһаань эхилхэм ааб гэһэндэл, бодолгото болонги һууба. Гэбэшье, тэрэнэй нюур шарай ехэл хүхюун. Тиигэншьегүй яахаб. Арбаад хоногой туршада үргэлжэлһэн залуушуулай фестивальда дэлхэйн бүмбэрсэгэй зүг бүхэнһөө ерэһэн олон яһанай омог дорюун хүхюу хүбүүд, басагадаар гар гараа барилсан танилсаһанаа, уран гоё хүгжэмтэ дуугаа зэдэлүүлһэнээ мартаха аал? Тиин нэгэ хэды абяагүй һууһанайнгаа удаа:

— Болгариин ниислэл хото Софи поездоор ошожо ябахадаа, үнгэргэгдэхэ залуушуулай фестивалиин арюун тунгалаг агаараар амилжа байһанаа мэдэрээ һэм,— гээд Нима Ивахинов хөөрөөгөө эхилээ һэн. Аха дүү Болгариин хилэ дабамсаарнай, түмэр замай вокзалай перрон дээрэ, станцинуудта хэдэн зуу мянган болгар хүбүүд, басагад бидэниие хани халуунаар угтан амаршалжа, үнгэ бүриин сэсэгүүдые, дурасхаалай бэлэгүүдые барюулба.

Софи хотодо хүрэмсөөрөө, манай совет залуушуулай делегацинхид Георгий Димитровой мавзолейдэ, хархис муухай гитлеровецүүдэй шуһата һабарһаа Болгариин газар дайдые сүлөөлхэ үедөө баатарай үхэлөөр унаһан Совет сэрэгшэдэй хэтэ мүнхын дурасхаалай хүшөөдэ веногуудые, үнгэ бүриин амиды сэсэгүүдые табяа һэн. Удаань фестивалиие нээлгэ бүришье һаа һонирхолтойгоор үнгэрөө. Василий Левскиин нэрэмжэтэ стадион тээшэ шэглүүлһэн үйлсэнүүд Болгариин янза бүриин сэсэгүүдээр, уряа лозунгнуудаар бүрхөөгдэн шэмэглэгдэнхэй байба. Харин үйлсын хоёр хажуу талаар, байшан гэрнүүдэй балконуудта, хушалта дээгүүр үй түмэн хүнүүд омог баяртай, энэрхы харасаараа үдэшэнэ.

Софи хотын түб стадион дэлхэйн залуушуулай фестивалиин гайхамшаг хүсэтэ манифестациин жагсаалаар дүүрэжэ, гартаа эдир залуугай элшэтэ зула бариһан найман яһанай шираг залуу хүбүүд, басагад баяр баясхалангай оршон байдалда зогсоо һэн. Удаань шамбай шанга бэетэй залуухан хүбүүн жагсаалай дундаһаа гаража, өөрынгөө бариад ябаһан зулые үнөөхи зэргэдэ зогсоһон найман хүбүүд, басагадай зулаһаа аһаагаад, Бүхэдэлхэйн IX залуушуулай фестивалиин мүнхэ галые бадаруулаа бэлэй. Энэ фестивалиин зула анха түрүүлэн аһааһан шамбай шанга хүбүүмнай барилдаагаар олимпиин нааданай, дэлхэйн, Европо түбиин чемпион Боян Радев мүн байба.

Юрий Гагаринай нэрэмжэтэ училищида дэлхэйн зүг бүхэнһөө ерэһэн бүхы барилдаашадай хүсэеэ туршалга эхилбэ. Мүрысөөнэй үедэ би могол бүхэ барилдаашад Сүрэнжав, Артаг гэгшэдтэй танилсаа һэм.

Би таниие Панамын залуушуултай танилсаа гэжэ дуулаа һэм. Тэдэ энэтнай ямар оршон байдалда үнгэрөө һэм,—гээд һонирхоходомни, Нима Ивахинов энеэбхилэн:

—Юрэл дээ. Мүрысөөнэймнай үедэ тусхай секундант гэжэ үгы байһан юм. Тиимэһээнь полотенце бариад һэбижэ байхадаа, дуратай соогоо хөөрэлдэхэш. Иигэжэ бүхэ барилдаашан Уанелже Кастильо гэгшэтэй танилсаа һэм...

Бидэ Димитровград хотодо тогтожо, болгар залуушуултайгаа дахинаа уулзажа, хани халуунаар хөөрэлдөө һэмди. Удаань Хасково хотодо хүрэжэ ерэһээр «Аида» гостиницада буужа түбхинөө һэмди. Эндэ совет залуушуулай делегацинхид бүхэ барилдаагаар хүсэеэ туршалсаха байһан юм. Манай командынхид интернациональна түхэлшэнжэтэй һэн. Юуб гэхэдэ, бидэнэй дунда Яхадай К. Леонтьев, Н. Захаров, Грузиин Р. Кананадзе Осетиин М. Рамонов болон бусад олон яһатанай түлөөлэгшэд байгаа. Эндэ үнгэргэгдэһэн мүрысөөнэй түрүүшын үдэр муугаар тулалдабашье, хоёрдохи үдэрһөө манай командынхид илалта туйлажа шадаба. Харин би энэ мүрысөөндэ тулалдахадаа, 6-хи һуури эзэлжэ дипломоор шагнагдааб,—гээд Нима

Ивахинов үни удаан һонирхолтойгоор хөөрөө һэн...

Болгариин Софи хотодо үнгэрһэн Бүхэдэлхэйн IX залуушуулай фестивальда хабаадахадаа хараһан үзэһэнөө хэтэ мүнхэдөө мартахагүйгөөр хадуун абанхай ха гэжэ тэрэ хөөрэжэ байхадань һанажа һуугаа бэлэйб.

Г. НИКИТЕЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нима Ивахинов.

Э. ЛАПИНАЙ фото.

«ВОСТОК» БҮДҮҮЛИГЭЭР НААДАА, «СЭЛЭНГЭ» ХЭЛСЭЭНГҮЙГӨӨР ШҮҮГЭ

Иимэ ушар манай стадион дээрэ үнихэнэйл үзэгдөөгүй ха. Юун болооб гэхэдэ, нааданай эхилһээр хэдыхэн минутын үнгэрөөд байхада; «Восток» командын доботологшо улаан-үдынхидэй вратарь В. Титовые мухариса үдьхэлжэрхёо. Тиигэжэ наадан 3—4 минутын туршада таһалдаа. Улангүй һүүлээрнь айлшадай футболист талмайн эзэдэй хамгаалагша В. Семютиниие бодожо шадахаа болиторнь үдьхэлжэрхёо. Иигэжэ «Сэлэнгын» хоёр футболист наадаха аргагүй болоһон юм. Энэ ушарта судьянар данишье һаа өөдэгүйдэдэг, нааданай гурим эбдэгшэдые амаараа бага-сага зэмэлээд лэ орхидог байба. Уржадаршье талмай дээрэхи судья Хаханов (Хабаровск) аха-бүхэһөө жэмбүүрдээд лэ, бүдүүлигээр наадагшадые шангаар хэһээгээгүй бшуу. Тэд судьянар иимэ наадые хэды болотор «хүлисэхэ» юм?!

Юундэ нааданай муу талаһаань хөөрөөгөө эхилээбши гэхэдэ, һүүлэй үедэ зарим футболистнар ехэл бүдүүлигээр, хэрзэгы янзатайгаар наададаг болоһон байна. Һаяхан энээн тухай «Правда», «Советский спорт» газетэнүүдтэ ехэ шанга статьянууд бэшэгдэһэн. нааданай гурим эбдэгшэд тон зүбөөр шүүмжэлэгдэһэн юм. Тэд бүдүүлиг янзын наадан үшөөл үзэгдэһөөр. Уржадарэй наадан энээндэ мэлзэшэгүй гэрэшэ боложо үгэхэ байха. Гэхэ зуура «Восток» команда бүдүүлиг наадаараа хаа хаагуур «алдаршанхай» юм. Тээсгэн өөрынгөө талмай дээрэ «Зеравшанай» футболистнуудтай наадахадаа ёһотойл наншалдаа үүдхөө һэмнай. Тиихэдэнь милициин хүсөөр тэрэ наншалдааеынь болюулха баатай болоогдоһон гэхэ.

Иигэжэ «алдаршаһан» командатай уржадар Улаан-Үдын «Сэлэнгэ» уулзаһан байна. Энэ уулзалгада улаан-үдынхид Усть-Каменогорскын футболистнарта орходоо бүлюу бэрхэ байба. Нааданай түрүүшын минутануудта талмайн эзэд хэдэ дахин доботолго хээд, айлшадай воротаень арайл «абажа» шадаагүй. «Сэлэнгын» доботологшод Бабурин, Жуйков, Изюмцев, Михнов гэгшэд «Востогой» хамгаалгын «хаалтые» дабажа нилээд ядалсаа. Тиигэһээр нааданай тэн багтэ айлшадай вратариин талмайн хажууһаа ялын бүмбэгэ сохигдохо болобо. Тиигэжэ воротагай дэргэдэ ехэ хүлгөөн болоо. Энэ үедэ В. Бабурин бүмбэгэ сохижо оруулаа. 1:0. Нааданай 40-дэхи минута «Сэлэнгын» гол хамгаалагша Г. Гаврилов толгойгоороо сохёод, бүмбэгэ шууд оруулжархин алдаа. Айлшадай вратарь хажуу тээшээ һунан унажа бүмбэгые баряа шбуу. Гэхын дашарамда нүхэр Гаврилов уржадар өөрынгөө 300-дахи наадаяа үнгэргөө. Энэмнай футболоор СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадалсаһаниинь болоно бшуу. Улаан-Үдын футболой эгээл үнинэй наадагша болоно ха юм. Үшөө тиихэдэ уржадар Георгий Гаврилов 30 наһа гүйсөө. Эдэ хоёр һайндэрөөрнь дашарамдуулан, стадион нэрьесэ альга ташаа.

Усть-Каменогорскын футболистнар нэгэ үедэ уруу духа болошоод, балай доботолхошье хэбэргүй янзатай һэн. Харин улаан-үдынхид доботолжол мэдэнэ. Нааданай 43-дахи минутада доботологшо Михнов хүсэгдэшэгүйгөөр урагшаа гараад бүмбэгэеэ воротагай тээ урдаһаа нуур хүндэлэн үгэжэрхибэ. Тэрэниие В. Бабурин вратариин хажууханаһаань сохижо оруулаа. Нааданай тоо—2:0. Талмайн эзэд нааданай хуби заяае гартаа абаа.

Уулзалгын хоёрдохи хахад «Сэлэнгын» футболистнар хэды бүмбэгэ сохижо оруулха дүүрэн арга боломжотой байгаа. В. Семенов Д. Изюмцев хоёр 5—6 метрэй зайһаа ворота руу бүмбэгэ сохижо шадаагүй. Михнов дээшээ һуроод бүмбэгэ сохиходоо воротагай арайл дээхэнүүр ябуулжархиба. Юрэдөөл үшөө гурба-дүрбэн бүмбэгэ сохигдохоор лэ байгаа ха. Теэд сохигдоогүй ха юм даа. 2:0 гэһэн тоотойгоор «Сэлэнгэ» команда шүүгээ. Хабарһаа хойшо наадахадаа шүүһэн наймадахи илалтань болоно. Мүнөө дээрээ улаан-үдынхид 23 очкотой болобо.

Иигээд «Сэлэнгэ» команда Сибириин городуудаар аяншалжа ээлжээтэ наадануудаа үнгэргэхэнь. Сентябриин 3-да Кемерово городой «Кузбасс» командатай уулзаха юм. Харин өөрынгөө талмай дээрэ сентябриин 11-дэ Барнаул городой «Темп» командатай наадаха.

С. БАДМАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бүмбэгэ воротаруу сохигдоо, харин айлшад «үгы дээ ороодүй байһаар».

Л. ХАНДУРОВАЙ фото.

ХИЛЫН СААНАҺАА
ТЕЛЕФОН ★ ТЕЛЕГРАФ ★ РАДИО

КПД-гэй ЦК-гай МЭДҮҮЛГЭ

КОПЕНГАГЕН. (ТАСС). Эндэ боложо дүүрэһэн Даниин компартиин ЦК-гай пленум болоходоо, Даниин НАТО-гой гэшүүн байха тухай асуудал хаража үзөөд, мэдүүлгэ баталан абаа. Энэ мэдүүлгыень «Ланд от Фольк» гэжэ газетэ августын 20-до толилһон байна.

Хойто-атлантическа хэлсээнэй болзорой дүүрэхэ саг хүрэтэр оройдоол нэгэ жэл үлөө гээд мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Хамагай түрүүндэ Вьетнамда США-гай ээрхэг түримхэй ябуулгын шангадалга, тэрэшэлэн Баруун Германида үһөө нэхэхые эрмэлзэдэг ба милитаризмын хүсэнүүдэй үргалга НАТО-гой эдэ гол гүрэнүүдэй компаниһаа Даниин сүлөөрхые угаа шухала болгоо.

НАТО тушаа политика тухай сэхэ хөөрэлдөө хэжэ орохо саг тулажа ерээ гээд мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэнэ. Натовска политикын хойшолонгуудтай, оронойбэеэ даанхай байдалые хангажа шадахаар Даниин бэеэ абанги политикаар тэрэниие һэлгэхэ арга боломжотой олониитые танилсуулха зорилготой хэмжээ ябуулгануудые абаха талаар бүхы демократическа организацинуудай үргэн харилсаа холбоо байгуулхые коммунистнууд уряална.

«Дани НАТО-һоо гараха ёһотой, НАТО Даниһаа холодон ошог» гэһэн уряагаар мэдүүлгэ дүүрэнэ.

УРДЫН ПАРТИЗАНУУДАЙ БЭШЭГ

ПРАГА. (ТАСС). Урдын бүлэг партизанууд—Словак арадай восстанида хабаадагшад совет ханинартаа. буу зэбсэгэй талаар аха дүүнэртэ бэшэг эльгээгээ. Бэшэгтэ урдын дүшэн партизан гар табяа. Словак арадай восстаниин 24-дэхи жэлэй ойе һайндэрлэлгэтэй дашарамдуулан, «бидэнэр таанадта, советскэ хүндэтэ ханинарта, буу зэбсэгэй талаар аха дүүнэртэ үнэн зүрхэнэй, нүхэрэй ёһоной амаршалга хүргэнэбди. Таанадаар дамжуулан бидэнэр урдын партизануудай командирнууд—Словак арадай восстанида хабаадагшад хадаа фашис дарлалтаһаа манай Эхэ оронойарадуудые сүлөөлэлгэдэ шууд сэхээр туһалхын тула ехэ хохидолдо ороһон бүхы баатарлиг совет арадые амаршалнабди» гээд бэшэг соо хэлэгдээ.

Бэшэг соо саашадаа иигэжэ хэлэгдэнэ. 25 жэлэй урда тээ «чех ба словак арадууд эрхэ сүлөөтэй, бэеэ даанхай байдалтай болоо». Гадна «Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай илажа гаралга манай. мүн бусад славян арадуудай бүрин бүтэн байлгада эсэргүүгээр шэглүүлэгдэһэн бузагай муухай түсэбүүдые таһалдуулаа. Түс түсэбүүдэй ёһоор эдэ арадууд богоолнууд болгогдохоор хараалагдаһан байгаа».

«Ушар байдалые зүбөөр хаража үзэхыемнай маанадые түүхэ һургаа. Баруун хилымнай саана боложо байһан ушарнуудта бидэнэр хамаагүйгөөр хандажа шадахагүй байнабди. ФРГ-дэ шэнэ түхэлэй нацис этэгээдүүдэй дахяад һэргэжэ байһанай аюулые тоонгүй гаража болохогүй.

1938 онойхидто орходоо ушар байдал ехээр хубилаа гээд бэшэгэй авторнууд үргэлжэлүүлэн бэшэнэ. «Советскэ Союзтай, бусад социалис оронуудтай баталагдаһан хани барисаан, харилсаа холбоон ба харилсан туһалалсалга тухай договорнууд манай Эхэ орондо хэгдэжэ байһан социалис байгуулалтын нүхэсэл болоно».

«Бидэнэр урда мэтэ хамтадаа ажаллахые, манай гүрэнүүдэй социалис байгуулалта бэхижүүлхые хүсэнэбди гэжэ таанадые бидэнэр найдуулнабди. Энээн тухай социалис оронуудай коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай Братиславадахи зүблөөн дээрэ баталагдаһан мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Манай хамтын тэмсэлэй үедэ «Советскэ Союзтай хэтын хэтэдэ хамта ябаха» гэһэн уряа табигдадаг болоо. Иимэ уряатайгаар бидэнэр Словак арадай восстаниин 24-дэхи жэлэй ойе тэмдэглэхэеэ байнабди, иимэ уряатайгаар эрхим һайн социалис байгуулалтын түлөө ажаллахые хүсэнэбди» гээд восстанида хабаадагшад бэшэнэ.

ХАРХИС ЭТЭГЭЭДҮҮД УЛАМ ГАЛЗУУРНА

ПРАГА. (ТАСС). «Руде право» газетэ августын 20-до иимэ мэдээсэл толилоо:

«Брно городой ЗКЛ гэжэ подшипнигай заводой харуулай хүдэлмэрилэгшэдэ ехэ заналта хэһэн бэшэг барюулагдаһан байна. Тэрээн сооьн КПЧ-дэ, бүхы коммунистнуудта, илангаяа арадай милицидэ халдалга хэгдэнхэй. Энэ хуудаһан дээрэ «нюуса комитедэй» секретарь гар табяа. Тус хуудаһан арбан пунктһаа бүридүүлэгдэнхэй. Һүүлшын арбадахи пункт соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «Энэ хандалга абтан сасуугаа заводой харуулай гэшүүнээр хиналтын часай хажууда няагдаха ёһотой. Хэрбээ энэ хандалгые тэрэ няагаагүй һаа предприятиин арадай милициин начальнигые усадхалгын үедэ буудуулан алуулха».

Иимэ заналтын хэгдэбэшье харуулай хүдэлмэрилэгшэ хуудаһые дамжуулан үгөө. Тиимэһээ «нюуса комитет» юу хэхые хүсэнэб гэжэ манай уншагшадта бидэнэр дуулгажа шадаха байнабди. Хамагай түрүүндэ энэ заабари иигэжэ уряална: «заводуудта коммунистнуудтай хайра гамгүй тэмсэгты, тэдэнэй гарһаа засагые буляан абагты». Заводуудта ажахын хүдэлмэрилэгшэдые яажа үгы хэхэб, коммунистнуудай, илангаяа функционернүүдэй нэрые яажа хухалхаб, КПЧ-гэй заводуудай комитедүүдые яажа һуларуулхаб гэхэ мэтэ заабари хуудаһан дээрэ үгтэһэн байна. Энэ хадаа имагтал хуудаһанай «политическэ» хубинь болоно. Хоёрдохи хуби соонь алалга хюдалга хэхэ уриануд олон.

АРЕСТНҮҮД ХЭГДЭҺЭЭР

ПАРИЖ. (ТАСС). Хаан Константинда дүтэ байдаг этэгээдүүд декабриин 13-да шэнэ урбалта хэхые урагшагүйгөөр һэдээ гэһэн хэбэртэйгээр гэмнэгдэжэ, агаарай-сэрэгэй ба далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй хэдэн ахалагша офицернууд Грецидэ һүүлэй үдэрнүүдтэ арестовалагдаа. Энээн тухай Франс Пресс агентствын корреспондент лаб мэдээнүүдтэ үндэһэлэн мэдээсэһэн байна. Арестовалагдагшадай дунда агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй главна штабай начальнигай урдань байһан генерал Георгиос Антонако, полковник Диакумакос, контр-адмирал Розакис, далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй главна штабай начальниг урдань байһан Конофаос бии гэжэ мэдээжэ болонхой. Тэрэшэлэн хаанай аръютант урдань байһан Копинис мүн лэ арестовалагдаһан байна.

Эдэ бүхы офицернууд декабрьдахи үйлэ хэрэгүүдэй һүүлээр сэрэгэй албанһаа табигдаһан байгаа.

Центрэй союз гэжэ партиһаа урдань депутадууд байһан Менелаос Ксилирус ба Константин Кониотакис гэгшэдэй арестовалагдаһан тухай мэдээсэгдэнэ.

Сэрэгэй бүлэгэй засаг түрэдэ дурагүйдэлгын шангадажа байһые дараха һэдэлгээр шэнэ хашалта хэһээлтэнүүд хэгдээ гэжэ журналистнууд тоолоно. Премьер-министр Пападопулосые хорлохо зорилгоор августын 13-да урагшагүйгөөр хэгдэһэн һэдэлгэ арестнүүдэй шалтатынь боложо үгэһэн байгаа.

Урдынгаа хараа шэглэл баримтална

ВАШИНГТОН. (ТАСС). ДРВ-е зэрлиг муухайгаар бомбодолгые Холбоото Штадууд үргэлжэлүүлхэ. Бомбодолго хүсэдөөр болюулхые США хүсэнэгүй гээд хариин оронуудта болоһон, дайн байлдаануудай ветерануудай хархис организациин съезд дээрэ Детройдтэ августын 19-дэ үгэ хэлэхэдээ президент Джонсон мэдүүлээ.

Мүн иимэ мэдүүлгэ обороны министр Клиффорд хэдэн үдэрэй урда тээ үгэ хэлэхэдээ хэһэн байна. Энэ хадаа Вьетнам тушаа США-гай «бүри шэрүүн» хараа бодол баримталдаг. гол түлэб зэбсэгтэ хүсэндэ найдадаг байһыень гэршэлнэ.

Хорилто, хашалта, хэһээлтэ хэхэ замаар

БОНН. (ТАСС). КПГ-гэй хорилтые болюулха эрилтэтэйгээр олоной хабаадалгатай суглаануудые үнгэргэхые Баруун Германиин засагаархид «тусхай захиралта гаргажа» хориһон байна. Энээн тухай Бавариин дотоодын хэрэгүүдэй министерство августын 19-дэ Мюнхендэ мэдээсээ. Министерствын мэдээсэһэнэй ёһоор, иимэ шанга хэмжээн ФРГ-гэй бүхы газар нютагуудта абтаһан байна.

Американ түхэлэй сүлөө.
«Телеграмм» гэжэ Канадын газетэһээ абтаһан зураг.

Тель-Авивые үмөөрэгшэд

ВАШИНГТОН. ТАСС-ай корреспондент А. Меликян иигэжэ дамжуулна:

Араб гүрэнүүдтэ харата муухайгаар доботолго хэһэнэйнгээ үрэ дүнгүүдые бэхижүүлгэдэнь Израильда туһалхын тулада США-дахи үмөөрэгшэдынь ехэ оролдолго гаргана. Доботолго хэхэдэ хэрэгтэй болодог буу зэбсэг Тель-Авивта үгэхэ эрилтэ США-да хэһэн документые һунгуулиин программа зохёохо талаар демократическа партиин комитедэй үзэмжэдэ американо-израильска информационно комитет гэжэ организаци дамжуулан үгөө. Израиль «Хок» гэжэ ракетэнүүдыел һаяхан абаа гэжэ, һанаагаа ханаагүй байһанаа энэ документын авторнууд элирхэйлэн мэдүүлээ. Эдэнь «имагтал өөрыгөө хамгаалаха зэбсэг болоно» гэжэ нэрлэһэн байха юм. Абяанһаа түргэнөөр ниидэдэг истребитель-бомбардировщигуудые, сэрэгэй бусад хэрэгсэлнүүдые США Израильда үгэхэ ёһотой гэжэ тэдэнэр тоолоно.

Дүтын Зүүн зүгтэхи бэрхэшээлые гуримшуулха программа гэдэгынь документ соо найруулагданхай. Нёдондо жэлэй июньдэ Израилиин булимтаран абаһан араб газар бусааха шухала байһан тухай тэрээн соо оройдоошье хэлэгдэнэгүй. Израилиин сэрэгүүдые эзэмдэгдэһэн араб газарнууд дээрэһээ гаргаха эрилтэ хэһэн Аюулгүйн Советэй 1967 оной ноябриин 22-ой резолюци Тель-Авивын эзэмдэгшэдые үмэглэдэг американ үмөөрэгшэд абяа анир гаранагүй.

Демократическа парти дотор арсалдаан гарана

НЬЮ-ЙОРК. ТАСС-ай корреспондент С. Лосев иигэжэ дамжуулна:

Гадаадын ба дотоодын политикын шухалын шухала асуудалнуудаар угаа ехэ арсалдаанай гаража байһан оршон байдалда демократическа партиин Чикагодахи съезд болохоёо байна.

Зонхилхы этэгээдүүдтэ таарамжатай кандидатурые съезд дээрэ яажашье һаань дэбжүүлхые эрмэлзэдэг партиина ударидагшадай, демократида харша онол арганууд партиин жинрэй гэшүүдэй дурыень ехээр түтаана. Демократическа партиин түлөө хододоо дуутаа үгэдэг байһан Нью-Йорк штадай 50 мянга таран һунгагшад бэшэгтэ гар табяа. Тэрэ бэшэг сооньиигэжэ хэлэгдэнэ: «Вьетнамдахи урагшагта дайн байлдаа дары болюулха, дэлхэйн олон хубида хэгдэдэг хашалта хэһээлтын һүлдэнь США-е болгоһон гадаадын политикые хубилгаха эрилтэ хэнэбди, буу зэбсэг бүтээлгэдэ, хилын саана дайн байлдаа хэлгэдэ миллиарднуудай гаргашалагдадаг ёһо гурим үгы хэхэ эрилтэ хэнэбди».

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Жэрэ... баян ургаса» гэһэн фоторепорта... Воронежой механизаторнудай ... най республикада ерэһэн тухай ... торепортаж. ТАСС-ай шухала ... дээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Ту... һан амжалта нормо болог лэ» ... һэн К. Слюнкинэй статья. Н. Но... селовой корреспонденци. Тү... орон доторнай. Информацинууд...

Гурбадахи хуудаһанда: «Һанал... нэгэдэлгын, хани барисаанай ба... жэлгэ» гэһэн гаршаг доро фести... зальда хабаадагшаһаа абтаһан ин... тервью. Дэлхэйн һонин. Редакци... ерэһэн бэшэгүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: ви... нютагай һонин. Спорт. В. Браги... гай репортаж. Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТ...

18 часһаа үхибүүдтэ зорюулагдаһан кинофильм. 18 час 40 минутаһаа «Холын гүрэнүүдтэ» гэһэн дамжуулга. 19 часһаа «Холо... рын һонин». 19 час 20 минутаһаа «Автомобиль, любовь и горчи...» «Человек в рамке» гэһэн му... фильмүүд. 19 час 50 минутаһаа Свердловск городой оперо, балет... театрай коллективэй концерт. ... час 10 минутаһаа «Знани» гэһэн телевизионно журнал. 21 часһаа ... ниин 2 час 15 минута хүр... Москваһаа дамжуулга. (Һүн... 0,30 минутаһаа футбол. Эндэ М... квагай «Спартак», «Локомотив» командануудай наадан харуулха.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ. ул. Ленина. 35. Телефоны: редактора—54-54, приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редактора—62-62, ответ. секретаря—50-52. зам. ответ. секретаря—66-76, отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-36, 63-86, пропаганды и агитации—56-23. промышленности и строительства—61-35, советского строительства и быта—69-58, культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, информации—34-05. общественная приёмная—56-62, машинное бюро 57-63. фотолаборатория—33-61

Гор. Улан-Удэ типография Управления по печати при Совете Министров БурАССР

Н-01830. Зак. № 820.